تصوير ابو عبد الرحمن الكردي
هاوار

بەشەی جە شیعرەکانو

موحەممەد یۆسف رەسوڵ ئابادی
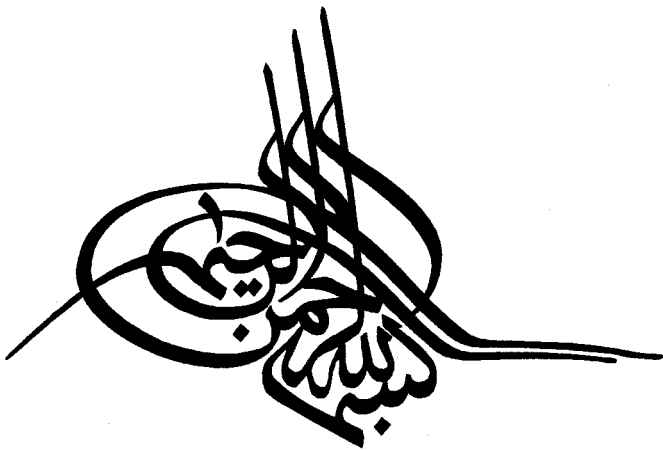
ئامـــادە کەردەی : هادی سپەنجی

سرشناسه	: رسول‌آباد، محمدیوسف ۱۳۳۱.
عنوان قراردادی	: هاوار بەشەی جە شیعرەکانو موحەممەد یوسف رەسول ئابادی
عنوان نام پدیدآور	: کوکردنەوەی هادی سپەنجی
مشخصات نشر	: سنندج، آراس ۱۳۸۸
مشخصات ظاهری	: ۱۴۵ ص
شابک	:۹۶۴-۹۷۸-۸۶۲۰-۸۸-۷
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: شعر اورامانی -- قرن ۱۴
شناسه افزوده	: سپنجی، هادی ۱۳۳۵
رده‌بندی کنگره	: PIR ۳۲۵۶/الف ۷۴۳ر۵ ۱۳۸۸
رده‌بندی دیویی	: ۸فا۱ ۹/۲۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۰۴۹۰۳۹۱

شناسنامه کتاب

ناوی کتێب	: هاوار
کۆکردنەوە	: هادی سپەنجی
پیت چین	: سوران سپەنجی
بڵاوکەرەوە	: ئاراس
نورەی چاپ	: یەکەم ۱۳۸۹ .
نرخ	: ۲۵۰۰ تمەن
ژمارەی چاپکراوە	: ۲۰۰۰ دانە
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۲۰-۸۸-۷

ناوەندی بڵاوکەرەوە:

سنە: پەخشی کتێبی ئیمام غەزالی ـ تەلەفون: ۰۸۷۱ ـ ۲۲۵٦۱۰۰

یاهو

قەڵەمەو تاسەی چەنی شنەو دەمی سۆحی و تەنیٚ کێشای رۆحی جە لەشی مانیاو کەلارو سەرو گۆمە چەم کەووکیٚ هەناسەی مەسپارم بە پەنجەو وەشەویسی تا ئیجارە رۆشنی رۆی جە ئاینەو هەورامانو ئەشقی شەوقش لاپاڵ و لوتکە و دەرو دەشتی بلاونۆوەو گەرماو ئەویندارى زوانی پارا و شیرینو وەڵاتەکەیمان جە گڵوەو شەو بێدارێیەنە چەنی قرتەو چەمیٚ ولە هەناری و گۆپکەو گوڵی جە توڵە راو ئاواتیەنە دیمەن و گەشو وێش وردە وردە جە پەردەو شەویٚ رەشیٚ بە قاقبو ژەرەژیٚ لانساری جە ویر بەرۆوەو تا جارێوە تەر خەرمانەو مانگیٚ پردێوە جە خورەو شەراوو تافگەی و وەرواوەو شاهۆی شاواشو باخچەو کوردەواری کەرۆ ، ئارۆ بە باقێوە گوڵیٚ بۆ وەشیٚ و رەنگینیٚ جە باخەوانەی کە راو ئەشقی و سۆزو نیشتمانیش هەمیشە چەنی دەنگو ئاوازو شیعرەکانش گۆشو دڵیمان زرەنگنێوە مێمانو شمەی ئازیزی و ئازاو ئەدەب دۆسینم تا ئێشو تەنیایی وێمان جە کۆچو شاعرو ئەدیبو شارەکەیمان بە دەفتەرەی جە شیعرەکانش کەرم دیاری و بە گوڵ گەشتەی جە بادەو هاوارو کاکە ***موحەممەد یۆسفی رەسول ئابادی*** پەی هەتا هەتایەن ئاواتە بەرزەکێش بشوارم سینەو یادێەرەو جە ساحیوو دەسەڵاتی ئاواتو بەهەشتی بەرینیش پەی داوا کەرم .

ئەرچی پەی ئەمنی کەم بەزاعەتی کە وێم یۆ جە شاگردەکانو کاک یوسفی مەزانو فرە سەختەن تا باسو ئا ئازیزیە پا جورە کە

هەن وە بێ کەرونە بەڵام وەسفو ئەمن چکۆ و شان و مەقامو ئەدەبی ئاذی چکۆ ، بە راسی زەمین تا ئاسمانەن ، کەم کەسەی هەن کە کاکە یۆسفش چەم

پەنە کەوتە بۆ یا شیعرەو پەخشانی ئا نازدارەیشە وەنێ بانێوە و نەزانۆ ئا ئینسانە دڵسۆزە کێ بێ و حەقشەن جە داخو کۆچی ناوەختیشەنە سیروان هەڵسێ بمجۆرە و شاهۆ ئەوەڵین وەهارش حەسرەتو بێ یوسفیەنە تێکەڵو تەم و مژی کەرۆ و ناڵەش چەنی بەرقو هەورە ترێشقەی زامو دڵو ئەویندارانش تازە کەرۆوە .

پەی فرەتەر ئەژناسای شاعری نەمر کاک یۆسفی رەسولْ ئابادی دەس نویسەکەو وێش مەوزم وەرو چەمو بینەران ، وە سپاسو وێم پێشکەش و ئا کەسانە کە یاری دەرێ بێنێ تا ئی دەفتەرە جە شیعرەکانو کاک یۆسفی چاپێ بکریان و بە تایبەت سپاسو هامسەرە وەفادارەکێش دادە مانازە و کاکە مەهدی ، دادە میدیا ، دادە هەولێرە و دادە رۆشنا زاوروی ئا مەرحومیە مەکەرم و برایانەی وەشەویس کە یارمەتیشان دایمێ.

بە سپاس ***هادی سپەنجی***

یا هو

لە ساڵی هەزارو سێ سەدو سی و یەک لە تاریکە شەوێکی زستان دا لە شاری کرماشان چاوم هەڵێنا و کەوتمە گێژاوی ژیانەوە ، ئەو سەردەمە بابم نەفی کرابو و لە گەڵ ئوپوزوسیوٚنی هەورامان لە رەوانسەر جێ گر بون . مەتەریزی دژایەتی لە گەڵ سوڵتانی هەورامان و دەرەبەگایەتی رەوانسەر و پاشان کرماشان بو .

بابم وەکو ماموستا و بەرپرسی قوتابخانەی رەوانسەر گرنگترین ئەرکی خەباتیشی بە ئەستوٚوە بو . پاش چەند روٚژێک بنەماڵە بوٚ رەوانسەر گەراوەتەوە و لە شەوێکی تەنگەبەر دا چێژنی ناو نانیان بوٚ گرتوم و ناوی [موحەممەد یوٚسف]یان لێ ناوم.

پاش روخانی دەرەبەگایەتی گەراینەوە بوٚ شاری پاوە و لە پاڵ قەڵای خوٚشەویستی شاهو نیشتە جێ بوین .

قوتابخانەی سەرەتاییم لە قوتابخانەکانی سەعدی و زیایی تەواو کرد و سێ سالەی ناوەندیشم هەر لە پاوە (قوتابخانەی موحەممەد رەزا شای ئەو سەردەمە) خویندو پاشان بوٚ وەرگرتنی شەهادەی دیپڵوم دو ساڵم لە کرماشان بوارد و ساڵی دواییشم بردە شاری هەمەدانی دێرین و لە قوتابخانەی ئەمیر کەبیر ، دیپڵومم وەرگرت .

پاش دیپڵوم هەوای هەندەرانم کەوتە سەر کە بە هەر حاڵ رێک نەکەوت و ناچار رێگای سەربازخانەم گرتە بەر .

دەورانی سەربازی ساڵی ١٣٥۴ ک.ھ دوایی پێ هات و گەرامەوە بوٚ زێد و مەتەریزی قوتابخانەم هەڵ بژارد و وەکو ماموستایەیک ئەرکی خزمەتکاری گەلم گرتە ئەستوٚ . ساڵی ١٣٥٧ ک.ھ روم کردە شاری سنە و زانکوٚی ئەدەبیاتی سنە . پاش ترمێک و سەردەمێک زندان و پاشان سەرکەوتنی شوٚرشی گەلانی ئێران و پاشان شەری نێو خوٚیی، سنەم بە جێ هێشت و

گەرامەوە پۆلی دەرس‌وتنەوە . زانستگەکانی ئێران داخران و تا ساڵی ١٣٦٣ لە خوێندن دور کەوتمەوە . تا لەو ساڵە دا دیسان چومەوە زانستگە (زانکۆی ئەدەبیاتی تاران) و لە ساڵی ١٣٦٥ شەهادەی لیسانسم وەر گرت و پاشان دو ساڵێک لە کرندی رۆژئاوا لە خزمەت برا کوردەکانم بوم .

موحەممەد یۆسف رەسوڵ آبادی

بەشی شیعری
کلاسیکی

‹ ئارەزومەندێی ›

بۆ با بۆتٚ کەرو با بوت نەمانۆ — با بوتٚ بە فدٚا با بۆتٚ بنمانۆ

ئارەزومەندێتٚ پڕوسنانێ — ئاخ پەی نەسیمێ گڕم بڕفانۆ

رۆڵاشو جەستەیم سەرەگێجەشەن — دەی لاوەر مەیلیتٚ ، با گێجش سانۆ

گڵپەو ئاواتو ماچەو چەمانم — بەڵ سروەو ئەشقیتٚ شەونمێ شانۆ

هەر سونێ وەسێن ، شەماڵت با بەی — نامەو نەمامو مەنەیمان وانۆ

ئەنا کەواوو ‹ مەی زەدٚە ›و مەیلی — بەش ئازیز مەکەو مەکەی بکیانۆ

بێ تۆ هەوارو ویریم وێرانەن — بۆ با بۆتٚ کەرو با بوت نەمانۆ

« ئازادە »

ئازادەنـــان ئازادەنـــان ، مەســـتی خـــودایی بادەنـــان
عاشـــق بـــە ســـاقی ســـادەنان ، ئازادەنـــان ئازادەنـــان
نامن بە سەر ئامان وەڵات ئەی شـێرەکەی وێـشەی وەڵات
چێـــشم ببـــۆ کـــەرو فیـــدات ! هـــا روحەکـــەم ئامادەنـــان

من دورەنان چـەم سـورەنان ، پـەی دیـدەنت مەسـرورەنان
هەرچندێ جە نوری دورەنـان ، مەنـسورەکەی حـەق دادەنـان
دەس دەس جە کۆ شـاهۆ نـشین ، هـا دام چنـوری نـازەنین
تـا واچـو ئـەی شـیرین جـەمین هێـشتار فـەرادی یادەنـان

دل بێـستون ئاسـارەنان ، تێـشەی خـەمی ئازارەنـان
گیـری تـەنافی یارەنـان ، دوکـی خـەمان بادادەنـان
دڵ بەستەنان دڵ بەستەنان ، ماری فیراقی گەسـتەنان
ئیسە وە مەیدان وەسـتەنان ، ئینـەن دەرون ئابادەنـان

ئـەر وەر جـە غـەرب ئاوانـە بـۆ ، یـا شـەرقەنە ساوانە بـۆ
شـێوەش چـەنی « طـــه' » نـەبۆ ، چـون تـۆ جـە دوری ئادەنـان
ئـەی یارەکـەم ! ئـەی یارەکـەم ! ئـەی یـارە گـوڵ عوزارەکـەم
ئـــەی ســـەروەرو ســـەردارەکەم ، گێـــرە دەســـم ئوفتادەنـــان

تۆ کامە مەی نۆشای مەگەر ، پاسە جە تۆ کەردش ئەســەر !؟
با گورج ئــەمن بینــو کەمــەر ، ئــەمنیچ گــوڵ بونیادەنــان
سەد مەرحەبا ئەحمەد سپا ! دیدەم بــە یــادت دەو جــەلا
پــەی موســتەفا بونــە ســپا ، هەرچنــد ســواری ســادەنان

ئەی تۆ سەلاحی دینەکەم ! ئەی خەنجــەرە پــڕ قینەکــەم !
ئەی رەهنمایی ژینەکــەم ! قرتــەی چــەمێ خــەم زادەنــان
هاوارەکـــەم یـــاوا ئەگـــەر ، بنمانـــە را ئـــەی راهبـــەر ...
جەی پاوەنە بێ پا ، وە سەر ، ئەر بەو وە خاکــت شــادەنان

هاوارەنـــان هاوارەنـــان ، هـــەوری پـــەری وەهارەنـــان
بیـــداری داری یارەنـــان ئازادەنـــان ئازادەنـــان

‹ ئازیزم چەمان ›

ئازیزم چەمان ، ئازیزم چەمان — چۆن خامەی چەمان قامەتم چەمان
جە ئێشی زامان ، جە بار خەمان — جە هیجر دەرمان قامەتم چەمان
باڵا بی وە نون ، ئوسخان بی وە هون — فاما بی جنون ، پڕ زۆخ بی دەرون
هیجر تۆ نازار کەردەن پێم کاریٚ — جە حاڵەت مەشون رۆییٚ سەدْ جاریٚ
ئارەزوی وساڵ دیدەنی جەماڵ — هەر ها نە خەیاڵ دەرونی زوخاڵ
پەشێوی بەدْ حاڵ ، دڵەی شێت ئەحواڵ — پەریٚ زوڵف و خاڵ تۆ شیەنش حاڵ
توخوا چون جاران ، گوڵی نازاران — لالەی وەهاران باوەر پەی یاران
چنوری هەردان ، کەمای سەربەردان — پەی دەوای دەردان پەی شای رەنگ زەردان
بکیانە سەوقات ، بدەر پەی خەڵات — یاری با وەفات چەمەران ، سەفات
ئەر واچون جەی بێش ، جە دڵەی پڕ ئێش — ئێش مەوۆ وە ئێش دیسان مەشۆ تێش
دەی با وەس بۆ باس ، شیرین دیدەی راس — ئازیز ، شێوە خاس ، شیرین دیدە راس

« ئاوات »

چوزەو وەهاری تەژنەو وەرواوێ   سەر بیەی ساوێ ، تاوێ ، نەتاوێ

کێشکچیو کەڵو ملەو ژیانی   بە هەر حاڵ یاوا کۆ هەورامانی

تۆمەو دڵوەشی بە هەر سەبوری   بۆ بیەیش دابێ وە شارەزوری

بوڵبوڵو عەشقو باخو ئازاڎی   هێمای سەرسامو رۆ ناموراڎی

وەری وەرماڵۆس تەنێش کێشاوە   هەناسەو عیسایش دا وە دەم واوە

چوزە جە کاوان تۆمە نە سارا   یانەو ئاواتی بە دڵ ونارا

کەڵی کێشکچی جا سۆزش وەر دان   بە هەوای کاوێژ دامانی زەردان

بوڵبوڵ مەنارەو گوڵی سەڎ رەنگی   خنیکیا بە دەنگ نەوای بێ دەنگی

رۆ ، یەخێ شەوێش یەکجاری چاک دا   چەپۆڵە وە روی وەرمی نمناک دا

ژیوای دسش دا زەنگۆڵو راسی   نەمەنە شۆنەو خۆف و هەراسی

‹ ئەسپەرێز ›

ئەسپەرێز ماوا ! هەست پارێز مەنزڵ — شنەی دەم بەیان فەرەح ئەفزای دڵ

گەردەن رێش وە خار ، کێشەو وەڵاتی — کوڵەکیٚو کەپرەو سایەو نەجاتی

هەرەس لادەرو هەوارو مەنەی — چەپۆکەو مەرگ‌و دڎانو کەنەی

میرئاوو باخو دەگای رو زەردیٚ — وەری سەرفەراز ، شەویٚ ویەردیٚ

ئاڵایەو بەرزو مدرامانیمان — نیشانێو عەشقو ، هەورامانیمان

وە پەندٚ سپارو لاوە بیٚ‌رەنگان — هیممەت گوڵ گوڵین سەرمەشقو هەنگان

رانماو هۆبەو عەشقو پەپولان — نمونەو مەیلی‌و وەشەویسی‌و لان

شالیاری نوٚ ، دەس گیرو پیران — تانیٚ و بیٚ چەمی ، تاقمەو میران

بەڵ ئاوەدڎان بوٚ هەورامان جە نوٚ — وە زوٚر بازوی چندٚی‌تەر چون توٚ

خوٚ چێمەو لاوان نەمەندٚەن هێوا — کەوتێنم وە بەندٚ کەمەندٚەو دێوا

وێت و غیرەت و قەڵەمە و زوبان — هاز و هەناسە و بلوٚق و تەوان

حسکە حسک و هەی ، بەیر بەیر و دەی دەی — زیندٚە کەرەوە مەیلی ویەردەی

با زانا بە راس چون توٚ سەرداریٚ — وەسەن پەی مەنەی‌و هەزاران شاریٚ

با تاڵان کەریٚ غیرەت و مەردی — بتلیان چەنی هەناسەی سەردی

---

١ . بیٚ چەم و ئاورووی جە کەمتەر خەمیەنە (بی خەمی)

٢ . دلۆق

٣ . وەسێن

‹ ئەژناسای ›

داران ، وەهـــاران یـــاران مـــەژماران
ئێـــساڵ ســـەرداران واران مـــەواران
گەڵا و لـەق و پـوٚ ، تـوٚ لـوٚ سـەوزایی
بیٚ توٚ وشکە چوٚ و مـەردەی مـەزاران

پـشتە پەشتاوپەشـت بـە یـاران بـیٚ شـاد
بـــە ســـوٚزەو بێڵـــی دەرونـــش ئابـــاد
بـاخ و دار و شـاخ هـەر تـوٚش مەنـدەبیٚ
تویچ شیەی ، زەحمەت وات گەردەن ئـازاد

داخـم کـیٚ تـەر بـیٚ ژیـوای بژناسـوٚ
چون تـوٚ شـەو و روٚش ، بنمـانوٚ ئاسـوٚ
بـــە ســـوٚزو ســـینەی ئاینـــەی مـــاڵوٚ ،
بە مەردەی ، ژیـوای نوٚشـوٚ و نەتاسـوٚ

ئـــازیز ئـــاخ بـــاخ داخـــی هیجرانـــت
تـــەڵان و بـــاوەر قـــاخی هیجرانـــت
کـــەوێلو دەرەی یاســـاخو دوریـــت ،
خەزان ، زەردی ، خەم ، چاخی هیجرانت

‹ ئورشەلیم ›

موشــە مــوش ، موشــو موشــەی زیــاوە   شــەرو شەمــشەمەو شــەوێش[۱] کولیــاوە
ئورشـــەلیم تـــاوو تـــاوانیش نـــەوێ   تـــێخش جـــە مـــازی ‹ رامــێ[۲] › زیــاوە
رۆچنـــو رۆحـــو رۆجیـــاری تەنگـــەن   مـــەر دیـــدەو دینـــی بـــدێۆ وە لاوە
تەپـــەو دەهـــوڵی نـــە هـــەرلا بـــەرزەن   هـــەر ترپـــەش مـــاچۆ : خـــاڵی بیـــاوە
وەرکەوت و وەرنیشت لادەگاو عەشقی   گیـــرەن بـــە زەنجیـــر پیـــا نمـــاوە[۳]
ئاخ ئاخ و داخ داخ ، بـی وە نـەوای بـاخ   مـەردی قـاخ مەنـەی یاسـاخ کـەلاوە
داخـم بـۆ کـوردێ راو بابـەیش گێـرۆ   تەک دۆ وە سەرتەک مەردی قـەڵاوە ؟!

۱ . تاریکی ، ستەم
۲ . رام الله
۳ . نا توانی برخی قدرت های زورگو که هر نعرته آنها ناتوانی آنها را میرساند

‹ بادەقوش ›

با بادەقوشو هەناسەی سەردیم — بەی وەکەلاوەو سینەی پڕ دەردیم
تا تاجەو سەرەو دیاکۆ وەریم — بوروۆ بە قوقو ، ژیوای بێ دەریم
بە تیرەو بەیسەو نیگاو ناحەزان — دیوارو قەلاو بینایيم تەزان
هەسارەو سۆحو ئاواتو شادی — بی بە ئاوەنگەو پێشەواو یادی
سوارەو سمکۆو ئارەزوی وەزان — نە تەنگ دەروەند ، خوی بێ ئاوەزان
وانو خەیالیم دەیری‌و دیوانە — دور جە ئاوایی شێخی وێرانە
تریفەو مانگەو وەهارو دادی — بی چەمەریانیْ مەرگو ئازادی
سنەو ئومێدیم ، سونی کەرد یانە — دێو هەوارش وست ئەو هەگمەتانە
قەتارەو قەلو ریا و نەزانی — موژدەو خەمیش بەرد پەی پاڵنگانی
دەوارەی رەشەو جەوری وێمانی — بیەن ئالآیەو هەلۆ هێلانی
وەیوەی ناکامەو هەوارو زاری — دەربەند بازیان ، بێ بازنەو یاری
بێ شێخ و مەلا بە دەردی کاری — مەتلیۆ چەنی زامی ئەوگاری
ئەسپو سەریاسی و ملەو پاڵنگان — نە بای سواری ، کوتەڵی گەردان
قیژەو چەقەڵی و پریکەو وەرگان — خەمو چەمەری‌و تەمو هەورامان
سەیرانگەو چەمان ، درە و دەهاڵەن — هەمرازو ئەداو خاکیم هەر هاڵەن
بادەقوش ! یارم ! ها وێرانەی نۆ — ئینە شیعرەو وێم ، کامەن شینو تۆ ؟!

مرواری‌و ژیوایم وە تای خەیاڵەن — هەر وە مو بەندەن ، ئومێد بە حاڵەن
بەلْ بەی جە لاوە ، لەیلیْ بە رۆ رۆ — لاشەو مەجنونیش جە دێوی سانۆ
جە ناقو خونچەو هەڵەوجەو یادی — تافەو هوناوەو کەلەو فەرهادی
پاچو عەجوزان پەی نامورادی ، — ئەشکاوا فەرقو گوڵو ئازادی
نە خونچەی ، هەزار ، نە گولْ ، چند هەزار — نەمەرگیْ ، سەدمەرگ ؛ نەسەدمەرگ ، سەد شار
چ جەوریْ ؟ جە هەر ، تاکەی ؟ رۆزگار — نە جە یەک زاڵم ، هەزار وەرگی هار
بادەقوش ! وادەو تەک هاوارێوەن — ولە زەردێوە ، مەنەو شارێوەن

١ . باتي ، جياتي

مـن لایـە لایـەم ، ناڵـەی زارێـوەن … تـۆ قوقـو ، ئـاذێچ ، وێـش هـاوارێوەن

پەی زەمـاو هـەردو هەڵـسو هەناسـەی … وەیـوەو مەینـەتیو حەسـرەتو تاسـەی

زوانـو قەڵـەمێو دەواتـەو دەمـی … مـەر بـان مـەنارەو بـەیانو خـەمی

رۆڵەو وەڵاتی ، تـا بـی ، هـەر خـەم بـی … ئـەذاو گـۆڕاڵان ، نـە چاشـۆی تـەم بـی

بـەزمو گـوڵزاریم ، شـین و ماتـەم بـی … واردەو بوڵبـوڵیم ، بـاروت و سـەم بـی

بـەڵام (أنْ نَـمُـنَّ) دڵوەشـی سازەن … پـەی سـۆتە بـاڵی ، مایـەی پـەروازەن

بەڵێ ، تا دوژمـەن خـونچێ بـورۆ سـەر … گـوڵێ کۆسـاریم بکـەرۆ پەرپـەر

نـە پـای مـەنارەی وەڵاتـی دڵبـەر … دەم بـە ئاهـەنگی (الله اکبـر)

نە جای هەر گوڵو خونچـە ، وەشبۆ تـەر … سەذ سەر بەر مارۆ ، بە عەتری خەنجـەر

‹ بەخشای ›

تیکەی نیمــەژاو چنــدٚە بەخــشامان
بە روالٚەت نامەی کەرەم نەخشامان

بالآو ئیــسحانیم بــەرز ئامــا وە چــەم
تا رام کەوت وە لای نــەمامان چــەم

کە چێش تلآی قالٚ پاشان وە پای یــار
نەدٚان وە خامی تــەقای یــەک دینــار

واتم ئــەرێ دلٚ بــادٚی دنیــایی
گیرودٚەی حەسار مەیل تەنیایی

خاس بدٚیەو ، عەشقی ، تەمام بژناسە
عاشق گیان مەدٚۆ بــە هــەوای تاســە

‹ بەڵا بگریم ›

بــەڵا بگـــریم وەکـــو هـــەوری بـــەهاران
دە چۆن نەمرم لە داخی مەرگی یاران

خـــەزانی پـــڕ ســـتەم ئـــاوا بـــە جـــاریٚ
هـــەزاران بولبـــولی لـــەو باخـــە تـــاران

گـــوڵ و گوڵخونچـــە بـــو میـــوانی ئێمـــە
کە چی خـــوێنی دڵـــە نافـــەی تـــەتاران

شـــەوی ئـــارام و بـــیٚ دەنگـــی بـــەهارم
ئەوا خنکا لـــە قوڵپـــەی خـــوێنی یـــاران

خوداوەنـــدا گونـــاهم چـــی بـــو ئـــاخوٚ ؟
کە وا بەختی رەشـــم بـــو بـــەردە بـــاران

لە بۆ بـــیٚ کـــەس گـــەلی کـــوردی هـــەژارم
نـــەبو دەنگـــیٚ بەرامبـــەر زۆر داران

دە ســـاقی دڵ فیـــدات بـــیٚ تێکـــە جـــامیٚ
لە ســـەرخۆ بـــا نـــەبم وەک هۆشـــیاران

چ دەردێکـــە نـــەزانی وا بـــە کەڵکـــە
بە تاڵە ســـەد کـــە هـــاوارت لـــە زاران !

‹ بوٚ مەیلو لەیلیٚ›

بێــشکیٚ ئــاواتی واقــو جمێــوە   یانــەو ئــارەزوی مــاقو گمێــوە
هــەڵوٚ هــەوارو گوٚڕاڵــەی ئــاڵی   گوٚشش شل کـەردەن پـەی گرٚوگـاڵی
خونچــە لــج بەســەو شــنیاو چنــوری   ماتەن بیٚ دەنگەن جە سـوٚزەی سـوری
سەحەر ! بیٚ مەیلی هـەتا کـەی وەسێن   هەراڵــە ماتــل عیــسای نەفەســێن
دەم بە هـەوای لـەیل ، دڵنـەوازی کـەر   بــی نــەزەر بــە دڵ عەشــقبازی کـەر
با بـوٚی مـەیل لـەیل بـە لەنجـە و لارە   توٚفــو خــەمباری کــەروٚ ئــاوارە

‹ پیشەکەم ... ›

ـەکەم دایم لـە داخـت ئـەی بـرا هـەر زاریـە
ـەکەم پـڕ نێـشە ئێـشی چونکـە زامـم کاریـە
ردومی چاوم لـە خوێنـا خـەوتووە نـوری نـەما
یری گۆنـام کـە برینـە ، هـونی چـاوم جاریـە

هـا بلێسەی ئـاگری ئـاه و هەناسـەی بـێ وچـان
قرچە قرچی خستە دڵ ، گـوێ بگـرە چـۆن هاواریـە ؟
باخی ژینم چۆن نەبێ ژاکـاو و سـیس و رەنـگ زەرد ؟
وا گـوڵی لالـەی ولاتـم رەنجـەڕۆی زور داریـە

ر یەخەی خۆی دا درێ ڕۆژی بەهار مەنعی نیە
ی گەڕن چونکو شەفەق خوێنی شەهید ئیقراریە
ی تابان با لـە داخـان ڕێی بیابـان بـەر نـەدا
کـە شـین‌گێـڕی گـەلی‌مـە کاینـاتی باریـە

خەم دەبارم ئەر بە زارم ئەی نیگارم قەد نـەڵێی
بۆ مەقامەو گـەنجی دونیـا ، نـا ، دەرون زەنگاریـە
تا بووین هەرگیز نەماندی شادی و سەیر و سـەفا
تـا بـووە دونیـا بـرا بۆمـە ، ئەمـە ئەتواریـە

ی دەست و تەوقی پێ دایم لە گەڵمان هاو دەمە
ەزانم زوڵمی دەوران بـەش بەمـە ، یەکجاریـە
ی کۆن سارێش نەبو ، وا زامی تازەم هاتـە سـۆ
ر بکە سینەی هەڵەبجە چۆن فەوارەی ئاریـە !

نەونەمام و گوڵ بە تێکرا وشـک بـوون سـەوزە نـەما
رەنجـی سـاڵان چـو بـە تـاڵان ، ژینمـان ناچاریـە
قەد مەخۆ خەم ئەی برادەر روحمی یـەزدانت بەسـە
خۆ دەبینی دەنگی موسلیم چۆن لـە بـۆت هاواریـە ؟

با وەکو شیرین لە فەرهاد دەستمان لێـک بـەردرا
کە میراقان چنگ لە ناقن کەی هەوای گوفتاریە ؟

‹ پەیمانەو ئەلەستی ›

سەدْ ساڵ دمای مەرگ ئـەر بـەی وە گڵکـۆم

وینـــیم چـــون لالـــە ، دڵ وە داخ تـــۆم

جـــە ئەلەســـت داخـــتْ وە دڵ ســـەندەنم

مـــەرگ چـــەنی تـــاوۆ جـــە دڵ کەنـــدەنم

مـــن ‹ بَـلـــی' › واتـــم هـــەر چنـــدْ گرانـــەن

بـــەلاّم تـــا مەحـــشەر دڵ وە پەیمانـــەن

‹ پەیکی شەماڵ ›

شەماڵ دڵ پـەرەن شـۆ وە لای ئـازیز
نە جای من ماچ کەر خاک پای ئازیز

دەخیلــەن ، دیــدە هــونش جاریــەن
نە دڵ جا گرتـەن ، تەمـەننای ئـازیز

وە بـێ مــودارا ، تــەی کــەرە ســارا
دیدەت هۆر نـەیۆ ، تـا مـاوای ئـازیز

ئا وەخــت وە لاشــەتێ راحــەتی بـدەی
رۆشن کەردەبۆتێ چەم ، نیگای ئـازیز

جا تۆزێ جە خاک پـای ئـەو نـازدارە
تێکەڵ چەنی مسک حەی سیای ئازیز

بــاوەر بــا شــانوش وە دڵــەی زارم
کەروش سورمەی چەم ، توتیای ئازیز

بــەلکو دیــدە و دڵ سەبوریــشان بــۆ
وە بـوی پیراهـەن پـر بـەهای ئـازیز

هـا وێنـەی یـەعقوب نەمەنـدێ بینـاییم
(هاوار) یۆسـفم ، یـا ، هـەوای ئـازیز

‹ ترپەو دڵیم ›

هەراڵـــــەو دارو ئــــاواتی گەشـــــیم
وەرو ســــەرکەلو وەهـــاری وەشــــیم
ســـرووەو ســـەحەرو سەربەســـی گیـــانیم
شــــنەو هــــەوارو بــــەرزو رەوانـــیم
ترپــــەو دڵەکـــــەی ئــــاواره ویـــــریم
پرشــــەو بینــــایی چـــەمی ئەســـیریم
من خـاس مـەزانون ئێـشت کـام ئێـشەن
مـــەزانون دڵــت کـام تــوٚمیٚ تێـــشەن
بـــــەلاٚم ئـــــازیزم ! یــــارم یــــارێوەن
دوٚســـی دڵـــسوٚزم کـــەرەم دارێـــوەن
توٚمــەو ئومێـــدێ هـــەر بـــە وێـــش مـــەریوٚ
دیــدەو ئـارەزوی هــەر پـاڎی مــەڎیوٚ
نەکــەروٚ ئـازیز لـــێش فـــەراموٚش بـــی ،
بە ذیکرش دایـم دەرون وە جـوٚش بـی
بزانـــە هـــەر وێـــش کارســـاز کـــارەن
باقی بـیٚ کـاره و بـیٚ دەس و خـوارەن

‹ تروسکەو ژیوای ›

چوزەو ئادەمی تا دەمش داوە
تەنیایی خەمی زامش کولیاوە

بە ترۆکەو دەمو هەناسان گرا
سەوزەو خەیاڵو ویارای پرا

قاڵبو ماری و رۆحی شەیتانی
بیێ هەمدەمو بابەو ئنسانی

دارو حەرامی سێوەرش پاشا
پەی قەتڵو شادی سەد چاقۆش کێشا

داخم رێوازو هیجرانی کام بۆ
کەڵو جیایی کەی کەل وە کام بۆ

گڵوەو شمشاڵو هاوارو خەمێ
بێ بە رێوازو دەنگو ئادەمی

بەهەشت و عەیش و سەیران و شادی
چەنی ئازیزێو پێسەو ئازادی

نەتاوای نەجای ئازار بنیشان
تۆی پەترۆ وە روی تەنیایی کێشان

تا بازرگانو هەڵس و هەناسەی
داش وە بازارو گرەوەو واسەی

پەری هەمدەمێ دۆعاش بەرزۆ کەرد
تا هەوای حەوا نە حەڵقش ویەرد

بەڵێ ئازیزم گوڵ وەی شێوازە
چەنی بوڵبوڵی بێ هەم ئاوازە

گوڵ وێش مەزانۆ، بوڵبوڵ بێدار بە
پەی بەناو ژیوای زو دەس وە کار بە

بگێرە دەسو گوڵی نازاری
کەرەش هەم یانەو شەوقو وەهاری

بەڵام بزانە بەهەشت و ‹ رضوان ›
بە سەوداو عەشقی دریان وە تاوان

مشیۆم مەردانە مامەڵە بازی
جایێ پەی واسەو شەیتانی نازی

چریکەو مەیلی بسپارە وە گوڵ
دەریاو زانایش باوەرە وە قوڵ

مەنارەو خونچەو عەشقی بسازە
گوڵاوش پاشە بە سروەی تازە

‹ لِیَز لَقونَک › یارو هەناسەیش
‹ اناللّه ›ی بۆ ‹ سِدر ›ەو تاسەیش

کەشتی ‹ صلوة ›و یادو یەزدانی
پەی ئاسمانی بەرۆ مزگانی

ژەنی ئەداڵە پەی بیەو بینەی
خونچەو حەوای تا گوڵو ئامینەی

گوڵزارێو خونچەش ئەداو بیەی بۆ
هەمیشە کارش گوڵاو ریەی بۆ

وێش مەشیۆ قەدرش نیگا بدارۆ
دڵسۆزیچ حرمەت وە پاش بوارۆ

بە پەردەو دینی قەدرش پارێزۆ
یاوەریچ دانەی دڵ وە پاش رێزۆ

تا بان رێبوارو رێوازو یاری
چەنی دەلیلو قافڵەو وەهاری

‹ توٚ بێشی›

تاریکــە بــیٚ و هــیچ تــەنیا تــوٚ بێــشی
وەرتٚ پژگنـــا رســـا تـــوٚ بێـــشی

دل چلٚـــەکیارەو تـــەنێش کێـــشاوە
دەس هەرکوٚی کویٚ ، هەرلا توٚ بێشی

گیـــان بـــە گروگـــالٚ بـــە گالٚـــەکوٚتیٚ
چنگەش پەی بیەی ماشـا تـوٚ بێـشی

چەم لاش کەردەوە سەرەش سر مەنـە
گوٚش وێش گرتەرەو دیـا تـوٚ بێـشی

وێنـەو عـەودالٚان شـەوگەم بـی شـاهوٚ
هەر وەرمێم پەی وێم تاشا تـوٚ بێـشی

ئای چندٚەم چڕی دەروێش وەیسی هـەو
نەوی دەنگیٚ جەو ، تەنیا ، تـوٚ بێـشی

دەروێـش حەمـەیلی هـەلاٚی ئـاوارەن
ئـەو هــەر تــەلانیٚ لــوا تــوٚ بێــشی

وێچـم سـوارو سـوب شـنەو بـەرزان
هـەتا چـەمم بـیٚ و تکـا تـوٚ بێـشی

چـــوزەو چنـــوریم لادا تـــوٚ بێـــشی
گوٚپکـەو هەرالٚـەیم لاونـا تـوٚ بێـشی

شـــەکەتی لاشـــەو شـــەویارانم دی
دەسـم جـە سـستی وەردا تـوٚ بێـشی

بـــە بـــزەو وەری خەنـــدٚەم هـــوٚرپڕا
دەروازەو وەرمـــیم بینـــا تـــوٚ بێـــشی

بیـــانیٚ هـــەمپاو پیـــانو ســـوٚحی
تــا شــنە ئامــەو شــنیا تــوٚ بێــشی

تـــا دەنگـــو زەنگـــو ویـــەردەیم نوٚشـــا و
پـەردەو ئەوامـەیم لادا تـوٚ بێـشی

دلٚ تەنگی خونچەی بی پرمـەو خـوەی
ئـارەقو ئەشـقیش تکیـا تـوٚ بێـشی

ســـــینەزەرینیٚ ئـــــاوات ورازیٚ
تەقەلٚ بـە تەقـەلٚ چـەمیا توٚ بێشی

مـــەنارەی ئاشـــق بـــە ئـــازیز ئـــازیز
توٚمو مەیلیش شەندٚ رسـا توٚ بێشی

کێنــی ؟ کــوٚنی کــوٚ ؟ هــا زیلٚـیم توٚقـا
تـەنیا تـوٚ هـەنی و یـەکتا توٚ بێشی

‹ جامو خەیاڵی ›

جامو خەیاڵیم گێرونە دەسۆ ئەسپەنو دڵیم کەرو پەتەس

چراوەو دیدەی بە شانەو گوڵی بەرو پێشوازو وەیوەو بوڵبوڵ

عەترو هەناسەو مەنگەڵەو هیوای کەرو ئالایەو کەلارو ژیوای

کوجیە تەنگەڵێ ناقو هاواری کەرو ڕێوازو عەشقو نازاری

ئەسپو ئاواتی جە هۆبەو شادێ غاردەو تا گوڵان بانەو ئازادێ

مێدانو عەشقی پەڕ کەرو باوەڕ گوشو بێ مەیلی بە مەیل کەرو کە

تا بەڵکو زەماو بە وێ یاوایی وێرانەو شەوێ کەرۆ ئاوایی

‹ چوارپارەو هەناسەی ›

هەناســـەو ســـۆحو پـــاییزی پەلـــە پـــەل
پـــەناو پەنجـــەو چنـــاریش کـــەرد یانـــە
ســـەحەر بولبـــول کـــە یـــاوا پـــاو مـــەنارەی
حـــەلاجش دی بـــە زیکـــری عارفانـــە

بـــە جـــەم یانـــەو جـــەمو ئەشـــقی بنـــاوان
پەپولـــەو بولبـــوڵو ســـۆنەو قـــەناری
قـــەتارەی سەروەشـــو بـــاخو نـــەجاتی
کـــەرۆ کۆچـــو گـــوڵی ســـەوزو وەهـــاری

زلانـــی رەش چـــریش چریـــەی ریـــایی
ســـەفاو ئەشـــق و ئومێـــد پێـــوە لـــواوە
هـــەتا رەنگـــەش ئەســـە بـــاڵاو چنـــاری
وەهـــارو خـــزرو یـــەک رەنگـــی خـــواوە

خـــەنێ ســـورە بـــە شـــەیپورو ســـوەیلی
ســـواخو وەڵگـــی بـــێ رەنگـــی خـــەمینی
مـــەمو ئەشـــقی بـــە بـــەزمو نـــامرادێ
چـــریش هـــۆرەی غەریوانـــەو ئـــەوینی

زەمـــین زەرد ئاســـمان زەرداوە واران
چـــەمێ چـــەرمێ چەمـــەو شـــادێ بیـــێ زەرد
شـــریخەو شـــەو شـــەوارەو لارەکـــاوان
بیـــەن ناڵـــەو ، بیـــەن زاری ، بیـــەن دەرد

شـــەوان شـــارو ئـــەوینی بـــێ چـــراوەن
بـــە ئیـــشارەتێ عـــەزیزم شـــۆڵەوارە
هەناســـەو نـــەو وەهـــاری بـــێ نیـــشانەن
گـــوڵم مـــەر وێـــتێ ، هەناســـەو ئەشـــقی بـــارە

‹ چەمەڕا ›

دیدٚەم ! دیدٚەی دڵ چەمش نە ڕاتٚ بێ   یەکجار حەسرەتمەندٚ تۆزەکەی پاتٚ بێ
یەندٚ چەنی ئێشو دوری سازا بێ   هوناو مەینەتٚ یانەش ڕازا بێ
بەڵێ سەردەمێ یە بی ئەحواڵش   تا کە ئەژنەویش یار مەیوە ماڵش
جا بە موژگانش یانەش گزی دا   هەرسش تۆز خەم دا وە بای فەنا
باخو ئومێدٚیش ئاویاری کەرد   گوڵو ئاواتیش خەمگوساری کەرد
هەمتەر ئەساسەی شادٚی جەم ئاوەرد   واتش : ها وەشی ، خەم خەیمەکەن کەرد
واسش وەهارش بەرۆ پەی هەوار   دەوار هور دارۆ ، پەی مێمانی یار
کە چێش نیمە شەو پەپوی نەزانی   دیسان وەنەشۆ ئایەی وێرانی

‹ دارەکەی سەرکەل ›

دارو سەرکەلی تەنیا داریٚوەن   ئادیٚچ کیٚشکچی بالاٚو یاریٚو
شەمالٚ مەحرەمو هەلٚس و هەناسەی   راویارو بارگەو هەوارو تاسـ
چەنی تەنورەو هەناسەی سەردیم   بشوٚ وە سینەی زامی پڕ دەردی
کوٚگاو خەیالاٚن بگیٚرە وە کولٚ   تا دما وارگەی وەلاٚتی کر
هەوارە و هەوار هەورامان گیٚلٚە   با چەم ریٚزوٚوە ،سیروان و لیٚلٚ
بزانە چوٚنەن نەیسانەی خەمین   بەلٚ کوٚچ کەردەبوٚ قەتارەی ئەسری
ویٚنەو ئاواران نەرویٚ تا تەشار   بویارە وە چەم مەنزلٚگای نا
سەریٚوە کیٚشە ، یانەو جوانی   حالٚو نەوسودیٚ ، پەرسە ، بزانـ
شوٚشمیٚ سەرینە و وارینیٚ بینە   ویٚنەشان کیٚشە نە پەرەی سـ
هانە گەرمەلٚە و زاوەر و سوٚنی   نەشان جە ویرتٚ ئومیٚدٚم توٚ
کەیمنەی بیٚ رەنگ شوٚ وە سەرینش   مەلٚهەمو تاسەی مالٚ وە برینـ
جە هەورامانی بەهەشتو جوانی   ویٚنیٚوە گیٚرە ، پەی یادٚمـ
نە پاو ویٚنەکەو خەیاتە خامان   بنویسە پەی ویر یانەو وەش فامـ
هەرالٚە برەم ولیش کەردیٚنیٚ   وەشلٚەی پانیشا وەتەن مەردیٚ
بنیەش وە روی دلٚ بە هەزار تاسە   واچە تیٚکەلٚ بە هەلٚس و هەناسـ

‹ دڵی شەیدا ›

دڵ ئەگەر شـەیدا بـە خـاڵی تـۆ نـەبێ مـن نامـەوێ
چاو کە مەستی چـاوی کـاڵی تـۆ نـەبێ مـن نامـەوێ
کەیف و خۆشیم لێ حەرامە لەش سـەراپا پـڕ لـە زام
گـەر عـیلاجم بـە خـەیاڵی تـۆ نـەبێ مـن نامـەوێ

گـوڵ وەکـوٚ خـارێ لـە دڵ چـی ئـەر ببێتـە مـەنزڵی
گوٚڵـشەنی لالـەی کـەماڵی تـۆ نـەبێ مـن نامـەوێ
وا جیگەر سوتا لـە داخـت بـو بـە لانـەی ئـاخ و داخ
مەرهەمی غونچەی جـەماڵی تـۆ نـەبێ مـن نامـەوێ

سازی سینەم بێ نەوایـە ، چـۆن نـەوای بـێ بـێنـەوا
هـەر نەوایـەک بـۆ ویـساڵی تـۆ نـەبێ مـن نامـەوێ
رۆحی شیرین با وەکو فەرهاد ، بچـێ رەنجـی بـە بـاد
مەی زەدەی مەی کۆنەساڵی تـۆ نـەبێ مـن نامـەوێ

بەزمی عەشقە ، ساقیا دەی ! بێنە گەردش جامی مەی
گیان کە مەستی لێـوی ئـاڵی تـۆ نـەبێ مـن نامـەوێ
بولبولی شـەوقم بـە (هـاوارە) بـەڵام ئـەر لـە هـەوار
فێنکـی دڵ بـە شـەماڵی تـۆ نـەبێ مـن نامـەوێ

‹ دوٚڵەو میراوای ... ›

دوٚڵـــەو میـــراوایو زەنگـــوٚڵێ تـــاوای بیـــێ هـــەمرازو ســـەر قولـــەو بـــاوای
هەناســـە هـــەڵوٚ ، ئـــاوات بـــی وە بـــاز واسە چـون واشـە یـاوای کـەرد ڕێـواز
ڕاو دوٚڵـــێ کـــوٚرە بـــەردەو لافـــاوان پەی کەمتــەر خـەمی وجـەردەن تـاوان
کـــێ واچـــێ شـــاراو ملـــەو مەســـناوی پـــەلو پـــوٚش ڕێـــزوٚ بـــە مـــشتێ ئـــاوێ[٢]
نـــە هـــەرلاییوە ژێڵـــی شینـــشەن دەردی بێ دەرمـان کـەس نەدێنـشەن
بـــە ئـــاهی ســـەردو هەناســـەو کـــەلی یـــەخش کـــەردەبێ ئـــاوازو مـــەلی
پەلـــەکوٚ پوشـــیو لـــەرزو گـــوٚڕالان عەیـــشو بوڵبـــوڵیش دابـــێ وە تـــالان
بـەلام هێمـای هـەر قولـە سـەربەرزەن ئازادێ جە زەنجیـر ، ڕوٚ ، سـاڵ و وەرزەن
قولـە و ئەسـارەت هـەرگیز نەسـازان تـاقش پـەی ڕازان شـابازان ڕازان
دیدە یاڵە و یـاڵ ، خـەیاڵ نـە قـەد پـاڵ هەر یـوٚ مـەجنونێ نـە شـوٚن وردەخـاڵ
هـەر خـاڵێ پەیـشان شـوٚنێ جـە لـەیلی بـەرد و هـەرد و زەرد نیـشانەو مـەیلی
نە گوڵ ، نە خونچـە ، نـە شـەوبوٚ و سوٚسـەن بەڵ تاش و کەمەر گرد خـاڵی دوٚسـەن
مـەر دیـدەو دڵـی ، لـێلاویش لێـل بـوٚ یـا زانـاو عـەقڵی گێلانـە گێـل بـوٚ
وەرنـە مـەوینوٚ و مـەزانوٚ هـەر یـوٚ ڕەنگ و دەنـگ و بـوٚ[٣] جاریـەن کوٚ[٤] کـوٚ[٥]
هەرچنـد پـەی داراو هـوٚش و ئیمـانی سەیران بێ سەیرەن ، سـەیر پەشـیمانی
جـە هـەورامانو یانـەو گـوٚڕالان خوگـو نـەفامی هـەر شـوٚنێش کـالان

---

١. هانەو باواخانی
٢. تاوانو کەمتەر خەمی خەڵکی مەوجاروٚ
٣. ڕاز و نیاز
٤. عرفا ، مبارزان ، مدافعان حق و حقیقت
٥. ڕازنانو / آراسته است

مەگەر جارجاری ، رێبواری بینۆ
گوارەی هەتیمە بە کۆڵی شینۆ

یانەو ژەرەژان یەکسەر کاولەن
ئاخر کەڵ زامار نە تەپاو تلەن

هاکا شین کۆ بە رۆ رۆ خێزا
هەی هاوار گەلاو حەیاتیم رێزا

نە جیکە و جوکە ، نە قاسپە و پیقە
بێ دەنگی مەردەی ، نە جای پریقە !

دەرەیوی بێ وی ، وەی وە کۆڵەوە
شێتانە تەکش دان وە دۆڵەوە

دیان وە هەرلا هەلار بێ
جەرگش بە تێخی نەزان پڕ خار بێ

کۆن لاو کەڵرەم چون تاو باران
کۆن ماش ژەرەژ ، وەرزو ویاران

چەم پەلش کێشا بەرزەڵنگ تا زاز
نە بوڵبوڵ ، نە بو ، نە داڵ ، نە شاباز

نە هەورێشە و کەڵ ، وەرگو رواسی
مایەی نەفامی ئینەن بە راسی

شاخی بێ ژەرەژ ، باخی بێ بوڵبوڵ
وشکەڵە خارێن وامەندەی بێ گوڵ

کەریسان بێ کەڵ ، کرێڵەو مەرگی
دەروەند بێ قاژە و قاژان سۆ جەرگی

خاسش فەرماوان ‹ سەعدی › بە ژیری
نەزان ژیر مەبۆ تا بورۆ پیری

وەرنە کەلامو ‹ قانعی › بەسەن
واتێوە وەسێن پەی کەسێ کەسەن

بەلام پەی ناکەس ، نەزان و بێ عار
فامای مەحاڵەن ، وێت مەدەر ئازار

با خەمو شاهۆی و کۆ هەورامانی
کەرو ئامیانو خەمنامەو گیانی

بسپارو وە دڵ تا رۆ یەکرەنگی
رۆ ژیری و دۆسی و سەفا و هەمدەنگی

٢

١ . ویارا وادەو ئەوەگێڵایو ژەرەژان پەی کوێسانی

٢ . تا پیریچش بویەرۆ ، تا مەردەی / تا مرگ

‹ دەلیل ›

ـەر قەتار شەوق هەوارەکەی خێـڵ — رەهنمای مەجنون دڵەی هەردە گێڵ
ـیــل رێــواز خەنــدەی لــەبانم — کــەلاڤی تــاڵی بەنــدی رەوانــم
ـرای موسـیقای زێـڵ و بـەمی دل — بەهانەی جوڵـەی هەناسـەی ماتـڵ
ـەی بینــایی مــەلی بــیٚ دەنگــم — شـنەی بومـەلێڵ شـەوی دڵتـەنگم
ـروەی نەسـیمی شـاهۆی دەرونـم — سەرچەمەی هەوڵی ، پشتەی زەبونم
ـر بای ئەژنەویم لەشتٚ ئێـشا بـیٚ — جەستەی حەریرتٚ ئێشش کێشا بیٚ
ـس ئێش بە گەرمی یاوی تـاویۆ ! — چەنیش ئاما دڵ ، داش ئـازاری تـۆ
ـک گــلاراویٚ بــۆ وە دوچـــارش — تەختــە بــۆ وێنــەی دینـار بـازارش
ـکەم تان و پۆی خەفەت پویا بـۆ — خێڵخانەی شادی دەوار هـۆر دا بـۆ
ـر نەژنــەوو خــەم مێمانــتٚ بــۆ — ئەی گیانم سەد جار فیدای گیانـتٚ بـۆ

١

ـجی وەختەنە یانیٚ ساڵەو حەفتا و دویٚ بازارو دینارو ئێراقی تەمام کزەن

‹ دیٚل ›

دیـــدٚە خـــەیلێوەن چـــەم ئینتیـــزارم
پـەی وینـای دیـدٚەت رەنـگ زەرد و زارم
روٚشـــنای دیـــدٚەم ، گـــەردی پالاٚتـــەن
ســـا بـــوٚ روٚشـــن کـــەر دیـــدٚەی بیمـــارم

دڵـــم پـــەی تیـــشەتٚ چـــون بێـــستونەن
پـــەی بـــالاٚی لـــەیلاتٚ شـــێت و مەجنونـــەن
خەســـرەوی فەڵـــەک شـــیرینم تـــاڵ کـــەرد
پەوکـــەی مـــن ئیـــسە دڵـــم پـــڕ هونـــەن

کوردســـتان بیـــەن زینـــدانی زەحـــاک
بەغریٚ مار ســیفەت ســینەش مــەدٚان چــاک
زەنجیـــری دەســـش مەگـــەر واز کـــەروٚ
ئاســـنگەرێوە[1] چـــون کـــاوەی بـــێبـــاک

ســـا دیـــدٚە جامـــەی چـــەنی وێـــتٚ بـــارە
تـــا بـــە گوڵمێـــوە کـــوردی ئـــاوارە
بـــوزوٚ ســـەر راگـــەی غیـــرەت و راســـی
بـــوڕوٚ ســـروچکەی زوڵمـــــی ئامـــــارە

١ - ئاهەنگەرێوە

‹ رستاخێز ›

شەقایق پاسە دیدەی دەر رەشتەن   ماچی هون لاو وە سارا وەشتەن
یا واچی دڵدار جە هیجران یار   هون چەم مەتەن چون هەوری وەهار
گوڵ جامش وە دەس کەفەلێژ مەی   چەمەرای ساقین بەڵکو زوتەر بەی
بۆی شەراب چەنی بۆی وەر تێکەڵاو   عارەقی حەزرەت یانێهای گوڵاو
بوڵبوڵی عاشق بەرزەن هاوارش   هەم ئامان وەسۆ زام ئەوگارش
جە لای موستەفا گوڵ نیشانش هەن   پەوکەی بوڵ نە باخ ئاشیانش هەن
ئەر بۆی عەشق حەق نەیۆ جە گوڵزار   پەی چێش عاشقان مەکەران هاوار ؟
ئەگەر یاکەریم ورد باڵدارەن !   بێ شک وە دەردی دڵ گرفتارەن
وەرنە کێ دیەن جە بێ دەرد ناڵە ؟   یا بێ مەرامێ وە تکا و لاڵە
هەر ساڵی وەهار جە یەزدانی پاک   گوڵ مەی وە سەوقات پەی عاقڵ نە خاک
تا مەلان وانان وە نەوای شیرین   وە ‹ سبحان اللّە › پەر کەران زەمین
بەشکم ئینسانی ‹ جهول ›ی ‹ ظلوم ›   خاستەر زات حەق وەنەش بۆ مەعلوم
گوڵشان جە بەهەشت ئاوەردەن کاکە   ئەمانەت وە تۆ سپەردەن٠کاکە
نەکەنیش جە شاخ نەکەریش پەر پەر   با وێش بنمانۆ پاشۆ میسکی تەر
کاڵای بەهەشتەن بۆی فیردەوس پێشەن   بۆش کەر ، سەیرش کەر ، دەرمانی ئێشەن
وەهار ژینەوەی دوبارەی گوڵەن   رێەی ژیای نۆ جە سیا خوڵەن
بە دەنگی بێ دەنگ نزیک تا وە دور   ماچۆ ئەی ئینسان یەن ‹ یوم النشّور ›

‹ رۆی جەفا ›

بازە بـا دڵەکـەم هـەر نـە ماتـەم بـۆ
نــە دیـک دەرون زۆخـاوان جـەم بـۆ

کوســـارەکەی دڵ نـــوکش وە تـــەم بـــۆ
سەوزەی دەشت دڵ ، جە دانـەی خـەم بـۆ

نەمی چـەم چـەنی تـەمی دڵ و خـەم
گرد ببان وە هەم جەم نە دەشت خەم

چون ئارو ئازیز جەفاش ساز کـەردەن
نە سینە زیندان سەفاش واز کـەردەن

‹ ساقـــی ›

ساقیا جامی شەرابی چەنـد مـەنی سـوتاوە دلْ
گەرمەشینیٚ با بگێرین هەمـدەمی زوخـاوە دلْ

شاهیدی تەنگە کەمەر بە خوێنی لیوی ئاڵـەوە
بوٚم رەوان کە دەس لەمل بین ئەشکی وەک لافاوە
دلْ

تاسی مەیلی تاقە مەحبوبی ئەزەل با ریٚ کەویٚ
دو شەشی پێویستە چونکە شەشدەری گیـراوە
دلْ

پادیشاهی مەعـسیەت وا لەشـکەری هێنایـە پـێش
مەر وەزیـری لـوتفی مـەحبوبم ، دەنـا فـەوتاوە دلْ

یا موحەمەد (ص) دەردەدارم بوٚیە زار و شینمە
دور لە تـوٚ بـو بـاغی ژیـنم بوٚیـە وا ژاکـاوە دلْ

شـەمعی ئـاوات و ئـەوینم رو بـەرەو مـردن دەچـیٚ
ئەی (ضیای) نوری دو عالەم هیممـەتیٚ تاسـاوە دلْ

باخـەوانی بـیٚ نـەوا بـیٚ لـوتفی بـاری ناتـەوان
خاتەمی خەتمی (رُسُـل) موٚری دەویٚ بیٚ ناوە دلْ

داخ و دەرد و ئاهی سەرد و رەنگی زەرد و چاوی سور
دەس بێ دەست و پێ لە بەندی غەفڵەتە ، داماوە دڵ

ئـەی شـەهی والا مـەقام ئـاوا دەنـی هاتـە حـوزور
با هەوای (هاوار) نەمێنێ ، تای خەمی ، بـا داوە دڵ

‹ سرودی موعەللیم ›

ئەی موعەللیم ، گیان ئەکەیتە نێو وشە ، تا پـێ بگـەم
شەرتە تا رۆژێ بمێـنم ، رەنجـی تـۆ لـە بیـر نەکـەم

هەر وەکو شەمع خۆ دەسوتی ، تا شەوی دەرونـی مـن
خۆری هەلْ بێ ، جا منی پەروانە چـۆن گیـانم نـەدەم

باخـــەوانی بـــاخی ژینـــی ، مەرهـــەمی زام و بـــرین
رەهنمـــایی راهـــی دینـــی ، مـــوزهیری (ن و القلـــم)

جـێ گـری پێغەمبـەرانی جێـی مەدیحـەی خاتـەمی
قامەتی رەشی میـدادت ، جـوانترە لـە سـەد سـەنەم

ئەی زەعیمی رێی هیدایەت ، ئەم زمانە و باسی تـۆ !؟
دەفتەری ئـەحواڵی تـۆ ، نوسـراوە زو ، بویتـە عەلـەم

هـەر لـە رۆژی (عَـلـــّـمَ) رازاوە بـوکی نـاوی تـۆ
با سوار بێ مێردی بەختت ، سەربەس و نەچتە عەدەم

مـن بـە زارم وا بـە هـاوار ، بـێ ریاکـاری ئـەڵێم
دەک خودای پـەروەردیگارم ، تـۆ بپـارێزێ لـە خـەم

پێشکەشە بەو ماموستایانە وا وەکو شەمع دەسوتن ، تا چرای گیان و رەوان و دڵی منداڵەکان هەڵکەن و فێریان ئەکەن چوٚن بژین ... (هاوار)

‹ سەوقات ›

نــور بینــاییم ، شــۆخ دیــدە کــاڵ !
گۆڕاڵان بـاخ مەنـدێ حەسـرەتمەنڎ
دیـدە ئـاو پاشـی یانـەش کـەردەبێ
یــۆ یــۆ ئەنــداماں ویــشان رازا بــێ
بــەڵام هیچکــامێ نەویــشان مایــە
تــەنیا دڵ نــەبۆ بــی وە فــەرش پــات
بەڵام هیشتاریش ماوای مەیل لـەیل
جــە نــاداني مــن هــەر شکاتــشەن

مایەی ژیانم ! تۆم هـای نـە خـەیاڵ
ئینە چێش دڵم تۆش کەردەن پەسـەنڎ
یادش گـەرد پـاتێ وە دڵ بـەردەبێ
پا بۆسیتێ ئـاوات گـردین ئـازا بـێ
نیـشان نـەو سـایە ، یـاوان وە وایـە
ئانەن سەر وەشەن یـاوان وە ئـاوات
پیالەی ئەوین وە بۆی شیرین کـەیل
گلــە وژاردەی گــردین ساتــشەن

‹ سەهەندۆ ئاواتی ›

سـوب سـەحەر نەسـیم فـامش گـم کـەردە
وێ جـــە ویـــر بـــەردە ، دێوانـــە و هـــەردە

تـــــەن دا وە هـــــەردان دەردان نەژناســـــا
بـــە هـــەزار سەرســـم هـــەر نەتەواســـا

جـــە لایـــێ عـــەتری وەرکەمـــەر مـــاوەرد
لایـــێ پـــەرەی گـــوڵ باوەشـــێن مەکـــەرد

داوودێ ئاســـــایی ئـــــاوازەش بـــــە نـــــاز
چـــەنی کەمـــەران کـــەردەبێ هـــەمراز

ســـــورە هەراڵـــــەی مەینـــــەتان بـــــەردە
نەرگـــــسی ژاکـــــاو زامـــــەتان وەردە

ئامـــایش وە پێـــشواز بـــە لاڵـــە و پاڵـــە
واتـــن کـــەرەم کـــەر ، گـــەرد دڵ ماڵـــە

چێشەن سەر وەشیتێ؟ شادێت پەی چێشەن؟
ئانـــە کـــام مایـــەن ، کـــەیف دڵ پێـــشەن ؟

‹ سەهەندۆ شەوێ ›

تافەو هەناسەو مانگێ بنۆشم ‌ ‌ ‌ سروەو سەهەندۆ شەوێ بپۆشم

کۆر کەرم دیدەو رۆ هەراسانی ‌ ‌ ‌ بشم سەیرانو هەوارو گیانی

چەنی هەساران بێمێ هەم نەوا ‌ ‌ ‌ شمشاڵێو کەرم پەی دڵی دەوا

نورەو بەرزەڵنگ بانێ هەم واسە ‌ ‌ ‌ بە ‹ هۆ لەیلێ گیان › بەرکەران تاسە

چەنی وەهاری دەسمان نەگەردەن ‌ ‌ ‌ خەمی بسپارم وەماوای مەردەن

کام بەزمەن رەنگین بنۆشم وەگۆش ‌ ‌ ‌ کام رەنگەن شیرین بمژم تان و پۆش

گۆراڵی شۆخێو دۆڵەو شرۆڵێ ‌ ‌ ‌ پەی یانەو ئەشقی کێشم بەکۆڵی

بائەشق و وەشی و سەفا و گەرمەمەیل ‌ ‌ ‌ تاقو کەلارو ژیوای کەرۆ کەیل

ئیشارە : نورەو بەرزەڵنگ و شرۆڵێ هەوارەکانی شاری پاوەن

‹ سەیران ›

یــاران ســەیر بــەر ، یــاران ســەیر بــەر
هــەرد و کــۆ و کەمــەر ســارا و دەشــت و دەر
دەم دەم ، دەم مەنیان نــە تــۆی دەم هــەم
بوڵبــولاّن ســەرمەس وەشــحاڵ دەس بــە دەس
وە هـــەم مەنیـــشتن وە هـــەم مـــەفریان
حەســرەت مــەوەردم جــە مەرحەباشــان

ئــارۆ بــە ســەیران شــیم وە ســەیر بــەر
گولاّن وە هەم دیم ، دەس لــە مــل یەکسەر
جەم جەم ، جەم مەوین مەرەقسان بــێ خــەم
مامان چون هەرەس خەمش نەبێ کەس
وێنــەی شــوڵەی نــور وە هــەم مــەگریان
پەی عەهد و بەینەتێ ســەفا و وەفاشــان

‹ شاخەوان ›

شاخەوانی کەر نە شکارەوانی — باخەوانیٚ بە پەی نیشتمانی
سەحەر تەن بدەر وە شنەی شاهوٚ — تا خەرمانی خەم بشوٚروٚت کوٚکوٚ
سورمەی بەیانش کێشە وە دیدە — با ماڵوٚ دوکەڵ شاری رسیدە
بدیە وە کەڵرەم ئەگەر مەندە بوٚ — گیان بە هەر حاڵ جە بەخت سەندە بوٚ
کریلەی رەوان پای لارەکاوان — فێنکی دەرون ، هاژەی وەرواوان
بمژە بوٚنی گوڵ ئێلاخ نشینەن — یادگار بوٚی یەخەی شیرینەن
گوڵ جاش هەوارەن ئاوارەش مەکەر — با نە وەڵاتٚ بوٚ ، ریشەش بەر ماوەر
تو نێشی هیجران دڵت کلاشان — چەنی نێشت پەی هیجر ئەو تاشان ؟!
کەڵ سەهندٚ توٚش کەردەن وە ماوا — یاری ژیواش دەر بە رادەی تاوا
بیٚ مرووەتی نەبوٚ وە کارتٚ — پەناش ئاوەردەن جە کوٚن زنهارتٚ ؟
تو روٚلەی خاسان مەرد وەفادار — حەیفەن وە کەسیٚ بیاووٚت ئازار

‹ شەمەو شەوقی ›

شـــەمەو شـــامو شـــەوەو شـــەوقیم ژیـــاوە[1]
ســـەباو ســـۆحو ســـیایو ســـەوری زیـــاوە

ســـەرەی ســـەربەرزو ســـەرداڕو هەســـاران
جـــە ســـایەو نـــازو یـــارانۆ ســـیاوە

وەرو وەرمـــو وەرو وەیـــویری تـــەنیا
وەری وریـــا بـــە ویـــری ژیـــر دیـــاوە

بـــە ڕێـــزەی پـــەڕ جـــە ڕازو ڕەمـــزو دۆســـی
ڕەوانـــو ڕۆ ڕیـــاو گیـــانی خـــواوە

فـــەرادی ڕەنـــج بـــە بـــادۆ دێـــرە ســـاڵان
بەســـۆزەو ‹ لاڵـــە›هـــی کامیـــاوە

پـــەتاو لاشـــەو کـــەلو هەناســـە ســـەردان
بەتـــەنیا یـــەک بـــزەو مـــانگیٚ لـــواوە

---

١. گراوە

‹ شەوەو شەوارەی ›

شەوەو شەوارەو شەمشەمەو ویری　　شاخەو شریخەو یاوو تەگویری
شوڕەو شەراوو شەولانو پیری　　شەرمو شەرارەو شەمەو شەوگیری
یە گردین ، بێ گەرد وەرد دۆس　　نە دیدەی ، دیدەی بەند بەند پۆس
ئازیز ، پایزین هازو[2] هەناسەن　　قەپان پەی ناز و نیاز و تاسەن[3]
پەی نەمرود ئایر ، دوکەڵین زامەن　　پەرێ دۆس یار ، بەردەن ، سەلامەن
عەرزەو غیرەتو عەزیزی یاری　　باڵو ئیفباڵی وازۆ پەی یاری
ئەکرەم ، کەرەمش کرموڵەش کامەن؟　　کێ بۆ نەزانۆ زامیچش کامەن
وەهارەن ، هەورو ژیوای مەوارۆ　　جگە جە گیانی هیچێو نەدارۆ
وەشەن شۆرگیان بە گیانش شۆری　　کەری شۆر شەم شەوانە شۆری
خەیاڵو خاڵو خێڵو خە لیلی　　خاڵیەن جە خەم خوڵەو زەلیلی
ئیبراهیم بەقاو گوڵزارو یاری　　جە شارو داری خوا بە ناری
بەڵ عەشقو گیانو گیانو گیانیمان　　بۆ تاوەو تاوناو گرد تاوانیمان
رۆڵەو وەڵاتو هەڵس و خەمباری　　بەخشۆ کۆ ئاخو لاو کوردەواری

---

١ . مرشد

٢ . زمین آماده برای کشت

٣ . مجاز از جسم خاکی

۴ . مراد و مقصود

‹ شیوەنو شمشالٚی ›

بدێە شمشالٚ شیوەنش تا کوٚ مەشوٚ
هەر دەمش سەدٚ حەسرەتەن سەدٚ ئاە و رو

تا بەهەشتش پڕ جە وەشتی تالٚیەن
هەشتیانەش ئایرەن زوخالٚیەن

رەنجی بیٚ گەنجی نە پای خەم بەردەشەن
قولٚقولٚەی هونی جە دلٚ سەرکەردەشەن

سوٚزی سینەی باخی بیٚ بەرگ و نەوان
نالٚە نالٚی ئێش و رێشی بیٚ دەوان

نامە نامەی هوٚش و فامەن وانەشوٚ
ئەی سەهەندە ویٚتٚ ورەت ویٚتٚ سانەشوٚ

ئەی بەلاواتە بە لا ، لاییٚ کەروٚ
کوٚچو ژیریتٚ پەی بەراسانێش بەروٚ

توٚ جە وێشە هەم نەواو نەی جولەکان
چندە بیٚ مەیلی بە وێنەو جولەکان

کز نیستان تا مرا ببریدەاند
در نفیرم مرد و زن نالیدەاند

بژنەوە پێخامو مەولای خەم نەوای
هر یەک ئێشەو زو کەرە دێرەن سەوای

هرکسی کو دور ماند از اصل خویش
باز جوید روزگار وصل خویش

بیٚ نەوانی ئەر نەزانی چێشەنی
ئەشقەنی دەرمانەنی یا نێشەنی

توٚ جە گیانو گیانی بیٚ خەوەر
ئوٚغر ئوٚغر کوٚ مەشی خاکتٚ وە سەر

ها نە هەر لا دەنگو عەشقی هوٚش بەر
چندە هەر واری مەوینی بدێە سەر

یارو خاکی مامەلٚەش تاوا دەسەن
بوٚ کەمیٚ ویریٚ کەروٚ خامی وەسەن

یا عومەر ئاسا بسازە خەنجەریٚ
زولٚمو نامەردی و مونافق پەیکەریٚ

یا بە وێنەو یارو غاری یار بە
یەک دلٚ و یەک رەنگ و وەش کردار بە

یا علی وار و نەبەرد و شێر گیر
یا کە چون عوثمانی ساحیو شەرم و ژیر

وەر نە مەر شێخو عەتارو ئەمن و توٚ
چەمیٚ هەلٚس و دلٚ هەناسە کوٚ بە کوٚ

روٚ جە بیدێ ، شەو بە زاخ و هەردەوە
هەر دەگێلٚم دەم وە ئەی چون فەردەوە

دست کو تا خاک رە بر سر کنم
یا بە زیر خاک و خون سر بر کنم

پای کو تا باز جویم کوی یار
چشم کو تا باز بینم روی یار

یار کو تا دل دهد در یک غمم
دوست کو تا دست گیرد یک دمم

زور کو تا نالە و زاری کنم
هوش کو تا ساز هوشیاری کنم

رفت عقل و رفت صبر و رفت یار
این چە درد است این چە عشق است این چکار

من نیو تامو مەیو یاریم نەدێ
کام شەکەر کامەن وەشی کامەن بەدێ

بوێــە ناڵــەم تێکــەڵی نــەی کــردوە شــیوەنێکم پێیــە نــەی نــەیکردووە

یــار شــیرین چــەم نــەزانو عــەقل کــور کێ دیەن هەرگیز جە کوّ ناجوّر جوّر

هر که او هم رنـگ یـار خـویش نیـست عشق او جز رنگ و بویی بـیش نیـست

یــارو یــاری گوڵنگــاری رەنگتــەن زەنــگ و عەشــق و نــازداری دەنگتــەن

بــوّ بــە دڵ بــوّ رەنگــو یــاری سـانەوە بـا نەبرێـەی تـا ئەبـەدْ نـەی سـانەوە

(عەید)

عەیدەن ، وەهارەن ، گوڵەن گوڵزارەن
سەوزەن ، چەمەنەن ، یاسەن سەمەنەن
بێ دەنگی باخان ، مایەش بی ئاخان
هاژەی وەرواوەن ، هارەی سەراوەن
کەمەرەن ، هەردەن ، سەرکۆن بەردەن
نەغمەن نیشاتەن ، کەیفەن حەیاتەن
یارەن دڵدارەن ، شۆخەن نازارەن
عاشقەن شەیدان ، هەوەسەن سەودان
کەوەن کەوکەوەن ، مانگی نۆ شەوەن
ڕۆشنەن وەرەن ، دەنگەن خەوەرەن
(کەمان) چنورەن ، (هەراڵەی سورەن)
شەراوەن جامەن ، پۆختەن ، خامەن
سەیرەن ، سەفەرەن ، نگان ، نەزەرەن
ساقیەن مینان ، (نەسیمەن سەبان)
روخەن ، جەمینەن ، لێوەن ، شیرینەن
عەیدەن ، نەوروزەن جەژنەن شادیەن
غەریبەن دورەن ، سەبرەن سەبورەن
جەستەن زامارەن ، دڵەن بیمارەن
سینەن بێ دەنگەن ، ڕۆخەن بی ڕەنگەن
ئەسرینەن هونەن ، جەستەن زەبونەن
پان بی هازەن ، جیگەرەن گازەن
شێوەن ئاوازەن ، ئاهەن هەمرازەن
ئاخەن هاوارەن ، داخەن بەزارەن
یەک حاڵێ غەریب ، یەک حاڵێ وێتەن
بە یادێ مەهجور نە تۆی شاهۆ کۆ
سەیر کۆ بکەر ، لالە بۆ بکەر

یارەن ، نازارەن ، دڵەن ، دڵدارەن
نەوای بەن بەنەن ، کەوەن ، دەمەنەن
سیاهی زاخان ، لوا بە داخان
هەرزانی ئاوەن ، وشکی بێ باوەن
نە هەر سەرهەردێ ، چنور لوول وەردەن
(نەوروێ) ئاواتەن ، (تازەروێ) هاتەن
دڵباختەن زارەن ، دڵەن بیمارەن
گومەن ناپەیدان ، برژانگەن مەودان
خەیاڵەن خەوەن ، عیشوەن عەتەوەن
ساران کۆن ، دەرەن ، لۆن وەرکەمەرەن
دەربەندێن نورەن ، گوڵ بە کلورەن
خامەن ، نەمامەن ، شیرینەن کامەن
ذەوقی هەمتەرەن ، شەهدەن شەکەرەن
حەکیمەن دەوان ، نیگارەن ، نەوان
عەشقەن پڕ تینەن ، شادێەن ژینەن
ذەوقەن ، وەهارەن ، ڕوی ئازادێەن
دیدێن بێ نورەن ، لاشەن ، فەتورەن
ئاشقەن زارەن ، ناڵەن هاوارەن
دەرونەن تەنگەن ، مەدهۆشەن مەنگەن
قامەتەن نونەن ، سەرعەن جونونەن
قو قو ئاوازەن ، نەشتەرەن نازەن
دڵانەن سازەن ، زوانەن ئازەن
مەهجورەن خوارەن ، هیجرەن ئەوگارەن
ئەوەڵی ڕێتەن ، دووەم ڕێ (شێتەن)
سەیر بکەر جە نۆ ، (وەنەوشە و شەوبۆ)
وەش وەش بەنەزەر (ڕەفیق) ڕۆ بکەر

‹ قەپانو ژیری ›

با باڎەی باڎێ ، چی وەرتەر وەردم
بسپارو وە جام جە ویر ویەردەم

کەردەی شرۆڵ و نەکەردەی پرپۆڵ
بڎەو وا شانۆش نە سەر شانی چۆڵ

قۆڵێ هۆرماڵو پەڕ و پوچ ماڵو
بە پەشیمانی ئیتر نەناڵو

کەردە و نەکەردەی جە دڵ بویارو
قەپانو ژیری ئەقڵیش بسپارو

تا کەی هەر دوری سا بۆرێ ئازیز
وەهارم زو کەر کوشتانێش پاییز

زەردی و دەرد و ئیش ، سەردی و بێزاری
بە پرشەتٚ دور کەر جە کوردەواری

هاوارو هارەو هەواری با بەی
هاڕەو ئەنداٚمو خەمباری با بەی

شـــنەو ســـەرکاوان بـــوٚ مێمـــانی لـــەیل
برِفـــانو گـــەرِەو دوری تـــا دوجـــەیل

بـــا مـــەجنونی وێـــڵ گێڵـــوٚوە وە شـــادْ
خێـــڵخانـــەو بـــەزمو یـــاران بـــوٚ ئابـــادْ

‹ فیراق ›

ئــازیز فیراقــتێ فــەرق دڵ کــاوان بــۆی پــروز تــەن وە کــاوان یــاوان

سەیلاو هوناو یەندێ نە چــەم واران شەرمەزار کەردەن هاژەو شەتاوان

بەڵ هەڵسێ ئێمەو تاسەو هــەژاران یانــەو رەحمــەتو ئــازیزی نــاوان

ئازیز چەن ئازیز نە سارای ئامــان تەنیای بێ وێنە نە گێــرۆتێ تــاوان

شــاخەو رۆخانــەو یانــەو هونــاوان بیــەن وە مایــەو تانــەو شــەتاوان

‹ کرێکار ›

ئــەو رۆ دەمــەوی ســەیرانی بەنــدەن و بنــاران کــەم
دەس چنی گوڵ و رێحان ، چێز و لوی موغـاران کـەم

دور کەوم لە شارو دەنگ بـەرەو جێگـای خـوا ناسـان
بۆ نوشینی هەوای خایەن ، رو لە بەرزی هەواران کەم

پیٚ لە نێو کەفەی ریکاب و دەس بە هەوسـار تونـد و تونـد
لە مەیـدانی حەقیقـەت دا ، گاڵتـە بـە دویٚ سـواران کـەم

نێــرگس و سوســەن ، هەڵاڵــەی ســور و شــەوبوی گــەش
لە سارای خۆشەویستی هەڵ بژێر لە بۆ دەستی نیگـاران کـەم

بە سەر فەرمان ، بـە دڵ وەفـا ، بـە گیانیـشم هـەمو رایـیٚ
بەو جۆرە بینێمە رێی دڵسوز ، دڵتـەنگی بـاری یـاران کـەم

ئەو دڵەی کە تـا ئیـستا هومـاری زامـی پـرئێش بـو
ببێتە داوی وا عەشـقیٚ بـە گـەل راوی شـکاران کـەم

بە رۆخانەی خەمخواری دا ، دەگەرێم و لە هەر لایـیٚ
ئەوەندە رێی پەرین سازم ، لە هەر لا سەد بواران کەم

لە سەر لوتکەی گەشی شاهوٚ ، لە بەرزە بەردی کوردوستان
پیٚ لە سەر پیٚ دا بنیشم ، شادی لـە گـەلٚ هـەژاران کـەم

نە ، نە لە شوێنیٚ سەوزایی ، قەراخی چـوٚمی سـیروانم
ئیش کەم کە من کرێکارم ، بیری ئاوایی شاران کـەم

لە بیری گەشت و سـەیران و شـەراب و سـاغەر و سـاقی
شاهوٚ هەتا کەی مەخموری ، با بیـریٚ وەک نیگـاران کـەم

‹ کەلاوە ›

چەنی وێ کەردەی چێش کەرو ئازیز ‌ ‌ ‌ ‌ بارو هاواریم کۆ بەرو ئازیز

سوارەو ئازاران وەسەن کەلاوەم ‌ ‌ ‌ ‌ لەغاوو خەمیش بەسەن کەلاوەم

چەم بیەن وە دز هەوارو شادێ ‌ ‌ ‌ ‌ وێ شارالێشەن پەی مەنەیو زادێ

دڵ تەپەو تەپڵیش وەرمی مەتاسنۆ ‌ ‌ ‌ ‌ قرمەو هەناسەی ، ژیوای مەماسنۆ

‹ گلاراوە ›

جمەو جمگەو دەسو ویرو هەواریم   جەمو جەمگەو دڵی ژیرو دەواریم
وەرەو وەرگەو وەرو ئاواتەکانم   ورەو ورکەو پەناو زامی وگاریم
ئەواگێڵو گلاراوەو زەمانی   ئەراگێڵو بیاوانو هەژاریم
نگینو کلکوانەی دێو بەردیەم   نسرمو سرمو بێگانەی نیاریم
رمەو رەم رەم رەمای شۆرە سواران   رەتەو رەتیای هەناسەی گر سواریم[٢]
وەرین پرخەو رەحەت وەرمو گیانیم   ورینەو وێرەگەو تێری ژیاریم
جوان خاسی و جوان واسەی برایین   جوان بۆریٚ جوان پەی دەس شواریم
من و تۆمان نەمانۆ پێوە بێمیٚ   قەواڵەو سەوزەلانو روزگاریم

١ . فگار ، ئەوگار

٢ . کە بیگانەی نیانەرە

٣ . سوارش قرەن

‹ گوڵی تەوحید ›

لـــە بـــاغی دڵ گـــوڵی تەوحیـــد ڕواوە
نـــەما سـێبەر گـــولاوی خـــۆر پـــژاوە

بـــە بـــۆنی عـــەتری (اقــرأ) دڵ بـــە کەیفـــە
بـــە (بـسم رَبّــــکَ) غونچـــەی گەشـاوە

قـــەدی قـــەدری قـــەدەر چـــەن شـــۆخە کاکـــە
جـــل و بـــەرگی هـــەمو زێـــری هـــەتاوە

یەگانـــە شـــاهیدی شـــەمعی دو عاڵـــەم
نیقـــابی نـــازی شـــیرینی کـــراوە

مەلەک سەف سەف لە بەزمی حەیی سوبحان
جـــەمی گـــرت و درۆ بـــاوی نـــەماوە

ســەدای عەشـق و ئـەوین وا گەییـە گـەردون
جەهالـــەت کـاخی وێـــران ، بـــو کـــەلاوە

هــەتا غونچـــەی ریـسالەت خـۆری هـەڵهات
شـــەوی کـوفران نـــەما ، بـــەزمی تـــەواوە

ئەگەر سەد ساڵ بـە بـێ وەستان بـە هـاوار
بڵێــــی ناکـــەی مەدیحـــەی ناتـــەواوە

‹ گوڵێوەم دا دەمو وایۆ ›

گوڵێـــوەم دا دەمـــو وایـــۆ عـــەزیزم
دڵـــم کـــاڵا ســـەرو مـــایۆ عـــەزیزم [1]

چـــەنی ئـــاوەو ســـەراوو دڵ نـــەدڵاران [2]
چـــەمم وادا ســـەرو ڕاێـــو عـــەزیزم

بە مومو مەیلەکـەو تـۆ تـا دەسـم بـێ [3]
سـواخم دا جـە سـەدڵ لایـۆ عـەزیزم

بـە دوبـادڵو گوڵـو شـۆڵەو خیـاڵی
وراســـم ئـــارەزو زایـــۆ عـــەزیزم

شـــەوەش مـــەردە وەرو ئاواتـــەکانم
لوا مـەردی بـە هـەی هـایۆ عـەزیزم

زیـا تۆمـەو مەنـەی شـی ناهومێـدی
گوڵێـــوەم دا دەمـــو وایـــۆ عـــەزیزم

---

١ . ما : تاش / صخره ی بزرگ و بلند

٢ . دڵ نەدڵاران : ئاشقان / عاشقان بی دل

٣ . موم : شەمە / شمع

‹ گەدای شار خەم ›

گەدای شار خەم ، گەدای شار خەم
عەبام جە خەمەن ، تارش تار خەم
فیشتەر درازەن ، جە عەبای دەروێش
ریشم تاش خەمەن ، تاتا کەم و بێش
تای ریش بەر کەرۆ خەمان دەرویش
هەر ساتێ دەستێ باوەرۆ وە رێش
پەروەردەی خەمەن ، تەوەرزین دەس
ئەوەندێ بریەنم خەمان بەو دەس دەس
کەشکوڵ سازیان جە چوێ دار خەم
بە خەم خەم تاشان وەش کەردەن ئەی خەم
ئامان فرسەتەن ، موڵەتێ دەی خەم
وە بێ خەم چندە بمجونە مەی خەم
کەشکوڵ خەمم گرتەن دەست خەم
مەشون وە راوە وە پای لەنگ خەم
نیەن نە گوش دەنگ ، غەیر جە دەنگ خەم
مەشون پگاهان وەی گشت بار خەم
یەک یەک مەگێلون یانە وە یانە

یاران وێمەنان گەدای شار خەم
بافەندەی پڕ خەم ئۆساکار خەم
تا فیشتەر خەمان بنیشو نە تێش
هەر تارێ ئێشێ مەسازۆ پەی وێش
ئەما من ریشم ، دەرون کەردەن رێش
دەست زامار کەرۆ وێنەی عەقرەب نێش
کەج و پێچ و لول جایێش ترم جا بەس
ئیتر نمەوڕو یەک باڵ مەگەس
سازنان نەجاڕ ئۆساکار خەم
هەی هاوار جە خەم هەی رو پەی وەی خەم
تا ساتێ بێ خەم بنیشون وەی خەم
جە جام خەم کەرو پەی پەی پەرێ خەم
نیەن هیچ باسێ غەیر مەبەست خەم
مەکێشون وە کوڵ بار سەنگ خەم
نە توی دڵ مەندەن فەقەت رەنگ خەم
وە دەرگای یانان پەرێ بار خەم
نەواچو دژمەن ، دۆس ، ئینە و ئانە

به بێ تەفاوت نمەویارو هیچگا
یەکنواخت گێڵون یانەی شاو گەدا

جەم کەرون جە لای بێگانە و ئاشنا
ئانە دیار بۆ خەمێ نە هەر جا

هەر جە بانگ سۆح هەتا شەوی تار
جەم کەرون خەمان لای گەورە و هەزار

مەگێڵنو کەشکوڵ پەرێ جەم خەم
تا پەڕ بۆ جە خەم کەشکوڵەکەی خەم

هەتا ئەوسا دەس سڕ بو جە دەس خەم
هاوار بەرز کەرۆ ئەی داد دەی وەس خەم

جا ئاوەخت راگەی یانە گێرو پێش
تەنورەی دەرون کەم کەم گڕ شۆ لێش

مەنیشون وە نەرم جە دەور سفرەی گەرم
تا بوەرو وە نەرم غەزای خەم وە گەرم

جە تۆی سفرەی خەم ، نیشتەی غەزای خەم
نیشتەن نە دەور ئەو دەروێش رای خەم

خەم و خەم و خەم ، سەرخەم گرد وە جەم
نیشتەن جەمعشان کەردەن جەم وە خەم

من دەروێش خەم ، مەوەرو جەو خەم
ئەو خەم کەردەنم رەوان وە شەو جەم

خەم یەک وەلات ، من کەردەنم جەم
تا بەڵ بە واردەیش دەرون بۆ بێ خەم

تەمام ، وریا خەم سەرمایەی ئەو خەم
دو دانە هەڵسەن ، ئاوی چەمەی چەم

عەجەب نەفعێ کەرد گەدّای شار خەم
واردەن کۆی خەمان مەمجۆ بار خەم

پەوچی مورادّش ئەو کوڵەکەی خەم
چون ئاو تۆی دیک ، دەم باوەر وە دەم

کێ خەیال مەکەرد ، وەی تەور گەدّای خەم
بۆ ساکن ئەحواڵ بەرز بۆ نەوای خەم

یاران یە من بیم گەدّای شار خەم
مەوەردم گرد خەم ، مەردم شار خەم

ئارۆ من دەرون مەینەت بار خەم
سەحەر مونتەزر گێڵای شار خەم

چون باز ئامادّەی وەی شکار خەم
چون ئاهوی خەمان نە کۆسار خەم

نە فیکر و تەدبیر جەمع خەمانەن
نە کەمین سەید ، سەید کەمانەن

‹ لورەی هەناسە ›

یارەکەی حەسرەت لورەی هەناسەم   هەمنەوای گڵپەی تەنورەی تاسەم !
لڵپەی لافاوی زرێباری چەم !   تافەی قەڵوەزەی وەرەشیڵەی خەم
فرەو پەپولەو شنەو دالآنی   گمەو شەپ و هۆر شۆنەو تالآنی
پۆرە تاکۆڵێ جاوەری دڵی   بەقی بێ شەوقو دەروەندۆ دزلی
کاوەترەکێ پەراوو یادێ   نەخش تێخەی مەیل ، تاقو فەرهادێ
هاژەو هەناسەو سیروانو ویری   هارەو ئیورینجان بانەو ویمیری !
چفەی شەوانەو چنورو شاهۆی   کفەو بەیانو نەسیمو سەر کۆی !
شاخەو سەراوو ، مەرەو زاوەری   لارەو نەمامو سەرو باوەری
خرپەو پاو گوڵو راو هەورامانی   لەنجەو سونبوڵو پاو کۆسالآنی
رەقەو گەردەنو کەڵو شرامی   گورجەو ژەرەژەو رزو ترامی
پوینەی بێ رەنگو ، کزو دەروەندێ   لاو لاوی بێ دار مەنەو سەهەندێ
(سەیدی) بی سەیدی بەرزو عەوداڵان   هەڵسەی بێ دەنگەو زەحمەتو سالآن
سەرەگێجەی دەور پێچێو بڵبەری   پرمەی بەرەنیسک ، ژیوای بێ دەری
[کاوەشنگەکێ بەرزو ژیواری]   فیکەو گەوارەو پایەو بناری
شنیاو زڵفانو بەرەزای خامی   خوەو سۆسەنو هوارو بارامی

چۆپی پر شەقەو کەماو شرۆڵێ   شوخەو گۆپکەو لۆی جاسۆزو دۆڵێ
تۆفو دەرونو ئاواتە وازی   زەردەو وێرەگەو مازەردەو زازی
پەنای بێ وێنەی ، زاوەڵی یادێ   کوچێ وەش مەیلی ، سێملەو شادێ
شرێخەو بڵو عەشقو دڵەکەیم   بۆ وەشەویسی ئاوو گڵەکەیم !

شۆرەو وارانو وەرزو وەهاریم تەسکینو سینەی چون شۆرە زاریم
شیکەو ئاواتو هەراڵە برەمی پیقەو پایزو لاوەو کەڵرەمی
کیفەو قرژاڵەو بەرزە هەواری جیفەو جوانو لاو کوردە واری
تکەو مەینەتو دڵی شرۆڵی زەردەو وێرەگەو پیای کزۆڵی
زرەو زەنجیرو ملو کەمدەسی فرتەو دڵتەنگی لالۆی بێکەسی
لێژینەو خەمان لادەگاو کوردی خەرمان مەینەت رۆڵەکاو کوردی
(گەردە)ی ئارەزو [هەنگەکەو رۆحیم] میراو (حاریس) بەنگەکەو رۆحیم
شەرمی لچ بەسەی (جوانیٚ) دیدەٚ گوڵی بومەلێڵ (لیا) خەندیدەٚ !
تانو پۆ تەسە ، جافان خوڵک و خۆ پەریسا شێوە ، (پەرەنیا)ی رۆ
رێبوار رێواز ، تولەرای دەرون گەرمەی ئومێدەی جوشەی چەمەی هون
زوانو قەڵەمەو دەفتەرو دڵی مەڵهەمو لەشو سینەی پەر چڵی

پەرچینو باخو گوڵو ئاواتیم رانیشان دەرو هەوارو هاتیم
سەفای پێچاوپێچ جادەو ژالانەی تاسەو وارانو [وەیوەو بالانەی]
تریفەو دیدەو رۆڵەو هەواری جریوەو وەرو درزەو دەواری
جمەی وەش لەنجەی ، کونەو چێرباڵی زرەی دڵبەری ، مسین خرخاڵی
تاقەتو چەمەو گۆچانەو شوانەی نوزەی خرتوپش ، لاوی نۆ یانەی
گیفەو ئومێدۆ قارەو مەیگەلی بزەو دڵوەشی وەرو سەرکەلی[٣]
دەنگەی وەش تەرزی ، زەنگو تۆڕ و کۆی هەیبەتو هەی! هەی! شوانەو شاهۆی
لەیل کۆچەری گەرمیان ماوا وە گرمەی دوریت[٤] بیٚ دەنگیم ئاوا
تا تەمەو دوریت قوللەی دڵش گرت ئەژدەهاو هەڵسان کەوت ئەو سرتەسرت
بومەلەرزەی تەن ، چارەم شێونا خەیاڵ شێتش یەکجار دێونا

٥

کوڵەکەی تاقەت ، چەمیاوە جە خەم — مەردم گرفتار نە لاوار چەم
قەسەم وە دیدۆت بینایی چەمان — بیٚ چەمت ، چەمم ، بیناییش رەمان
پەی هەوارنشین دیدۆی بێچارە — بەرگیٚ رەش مەنەن ، تەنیٚ ئاوارە
وێنەی کوردەکەی نە هەر لا بەری — پەی بازار خەم بیەن موشتەری
ئیسەیچ روتو قوت چەمەڕای بەهمەن — دان وە پەلاّسیٚ ، کرمەژوڵەی تەن

دەخیلەن ئازیز پەی یادۆمانی — گوڵیٚ جەو سکەڵ مەیلت بکیانی
بەڵکو زمسانی هیجرانەکەی روتٚ [٨] — نەڕچنو ئەروای واقو رەشو روتٚ [٩]
پەنجەی سەردی دەی گڵوەش نەشوارۆ — نە دیدۆو ئێدێچ پەپولە وارۆ

‹ مانگەی تۆریا ›

وەر وێش شاردەوە نە پاڵ کۆوە — وێشان رەشت بە هون هەوران جەنۆوە
جە وەر ئاوا هون بە وێنەی سەراو — واراو وەر ئاواش کەرد دەریای هوناو
وەختێ مەرێزا تک تک وە روی گوڵ — مەوی وە لافاو مەوارا مەنزڵ
بە یەقین زانام هونی دلانەن — ئاینەی بێ گەرد رونی دلانەن
کە لیلاو بیەن جە داخ رۆ دا — بە وینەی مەجنون لوان وە کۆ دا
پەی دیدەنی مانگ خەیلێ سەبرم کەرد — گلەنی دیدەم چون چەرخ چەرخ مەوەرد
بەلام نەبێ مانگ مەر قار کەردەبێ — بەو قار جەستەی من ، زگار کەردەبێ
تا موشتەری گەش بە میهرەبانی — ئاما گفتوگۆ بە وەش زۆبانی
وات ‹ مانگ › گلەمەندێ بێ وەفایی تۆن — دیدەش گریانەن نە پاڵ ئەو کۆن
چون دیدەکەی تۆ پێش نا دیارەن — بێ سەبر و قەرار ئاشوفتەو زارەن
بەلام قین کەردەن ورکش ئاوەردەن — گەل گەل گلەی تۆش نە دڵ پەروەردەن
بۆ بشۆ وەلاش تەمەننایی کەر — ‹ گلەش نە دڵدا باوەرە وە بەر ... ›

‹ مـحـمّـد (ص) ›

مانگ شەرمەساری سیمای موحەممـەد — سەوڵ حەسرەتمەندی باڵای موحەممـەد

هەسـاران نـە روٚ وێـشان هەشـار دان — دز دز مەکـەران نیگـای موحەممـەد

جەو روٚ گوڵ ساوان خاک پاش وە چـەم — بریـان وە بـاڵاش کـاڵای موحەممـەد

پەوکەی گوڵ نەرگس دیدەش شیرینەن — دیـان وە دیـدەی شـەهلای موحەممـەد[1]

پەپولـە گیـانش گرتـەن وە روی کـەف — چون یاوان وە شەم هـەوای موحەممـەد

بەهەشـت چەمـەرا کـاڵاش رازنـان — تا بەڵ وێش بـوزوٚ وە پـای موحەممـەد

هـا ئاسـمان وێـش دا وە زمـین دا — بـەڵکو مـاچ کـەروٚ پـاڵای موحەممـەد

هەرکەس دیـدارش کەوتـەن قیامـەت — شـەوی ئەسـرا بـێ لیقـای موحەممـەد

بوبـەکر و عوممـەر ، عوسـمان و عـەلی — هەسـاران گـەش شـارای موحەممـەد

وەشـبەختی وازی کافیـەن پـەی تـوٚ — قورئان و سـوننەت زیبـای موحەممـەد

بەدبـەخت کەسـێوەن نەسـانوٚ وە دڵ — کاڵای پڕ بەهای ئاڵای موحەممەد (ص)

٢

٣

---

١ . ماچان گوڵ جە ئارەقو حەزرەتیەن ؛ ئا ئارەقە نا شەوەو میعراجی جە روخساری پاکیش تکارە

٢ . شەوەو میعراجی

‹ مەلو خیالْی ›

مــــەلو خـــــەیاڵیم بیــــەن پۆڕێــــوە ئەســـیری تـــۆردام زلْــف شــۆرێوە
پــۆرەو وێرەگـەو گۆمــەو ســەرداوان نــە ئـاویش پــەنا نــە وشـکی بـاوان
سـینەش نـە گۆمـاو کـزە مەشـوارۆ پەی قەراخی ئـاو نەفـەس مەشـمارۆ
بەلاّم نە وشکیچ پـەردەی نەدامـەت راسـی نمـازۆ پـەی شـێوەی قامـەت
داخم وەی حاڵە چارەی دلْ چێـشەن کام حەکیم دەوای دەردی ئەو پێشەن
یا تەز و سـەرداو ، سـەرداوێ سانۆ یا نیشتەر وەجەرگ پەردەی خەم شانۆ
یـا بـە لافـاوێ مـالْۆش تـا جـایێ جــە بــانو ژیــوای شــەکیۆ ئــالایێ

‹ میراق ›

وەختەن رۆخانەی خـەیالْ سـەرکەش
وێنەی دێوانـە تێـک دۆ بەنگەکـەش

بـــاور وە بـــاور ئـــایر بـــوارۆ
بلْێـــسە بنیـــۆ کـــەپر و کـــەلارۆ

چلْۆسـکە خزنـۆ وە پـای سـەولْ بـاخ
پۆپـەش بـۆ تـەنور لـورەی ئـاخ داخ

بەرگ ئـالْ گـولْ کـەرۆ جلـی شـین
بـۆ وە ژەقنـەموت نۆبـەرەی شـیرین

پـەرچینو سـەبری کـەرۆ وە قەقنـەس
پەی سـەوزەی نـازۆ ئامۆشـۆی نەفـەس

رو دەربـایس‌و حەسـاری سـوریش
سۆچنۆ ، پروسنۆ پـەردەی سـەبوریش

قـــانونی کۆنـــە بـــدۆ وە هەمـــدا
یاسـای نـۆ وانـۆ جـە یانـەی جەمـدا

بایـــسو یـــاران کـــەرۆ وە پـــەرۆ
بـەلْکو تۆبـەش بـۆ ئیتـر نەسـەرۆ

منی سەر پـەتی تـا کـەی خـەم وەرو
بتلیەو بە زام هەر دەنـگ نەکـەرو ؟!

حـاجی ! هـەتا کـەی دەروێـش ستێزی
دەروێش ! تۆیچ تا کەی سۆفی وە بێـزی

تا کەی نەفامی ؟ چنـدْ نـەزانکاری ؟
چەرخی بیـسەمەن ، سـەدەو بێـدآری

رۆشنویر پەی چێش مەلاَت دژمەنـەن ؟
مەلا ! چـی دەورو سـەرپەتیت تەنـەن ؟

چەنیـشان بیـارد ئـەمینی دینـی ؟
چۆن بی ویرشان یاری ئـەمینی (ص)

بوبـەکر و عومـەر کـەی بێـشان کینـە ؟
غەرەز کەی جاش هەن نە تـۆی ئـەی دینـە

تا کەی بە ناحەق وێمان حەق زانم   فتوای قەتڵ یار رەسوڵ بنمانم ؟

تا کەی بە درۆ و ریای شەیتانی   بێمێ چۆ دەسو کوفری جەهانی ؟

تا کەی هەر کەسمان پەی وێش مەکێشۆ   دڵو ئازیزی تا بە کەی بێشۆ ؟

تا کەی دژمەنان بامان رانمون   تا کەی نە زامی راسی قوڵپەی هون ؟

تەرزەو ئاواتی چنڎ خەمبارە بۆ ؟   راو حەمزەی تا کەی نا دیارە بۆ ؟

باسو جهادی و برایی مەردەن   روخسارو گوڵو ئیمانی زەردەن

کە چێش جەنابو تەڵاقی فەردەن   باسش جە بانو سەمای ویەردەن !

یارۆ رۆڵەو وێش جفتو شەیتانی   نوسخە مەنویسۆ پەری ئیمانی !

نەزانێ کەرۆ یۆ دۆینە پەی وێش   لایوە تەر کەرێ پلاو و دەمکێش !

زۆخاو نە دەرون فەوارە شانۆ   کێن فامش ببۆ و بینۆ و نەزانۆ ؟!

تا کەی بواچو ؟ ئەی دڵە بازە   بەش مەلو خەمی بۆ پەرەوازە !

پەی تەسکین دەرد جە قینەو بەداڵن   هەی ساقی ئادەی زۆخێ گێج مەداڵن

پەر کەر جامەکەت گێڵەش نە جەمدا   بەڵ زاهید نەما بشۆ وە خەمدا !

قەسەم بەو کاسەی مەست چەمانت   هۆر دە میحراوی ئەبرۆی کەمانت

نە سەر مەنبەری نازەوە مەس مەس   ئنڎەو قیمەتیش بڎەر وە هەرکەس

نەک رودەربایس یەخەت بشوارۆ   جامت عەزیزێ ناحەق بویارۆ !

منــو کاســەو تــۆ و پیــری مــەیفرۆش
زاهێد و نەنگ و نـام و فـام و هـۆش

بـا نــەبون وە تــەنگ نــەنگ زەمانــە
تا ســور جــە حــەیات مــەورۆ بەهانــە

ئەوســا کــە یــاوان وە حــوزور یــار
حەق وێش مەنمانۆ چون هەزار نگـار

بـا باســو خواســمان جــە لای دڵبــەر بــۆ
مەر ئەوسا خونچەی میـراق پەڕپـەر بـۆ

وەرنە وێش عـالم بــە ســەرەی پــەتی
موشـــکڵەن باســـو راو حەقێقـــەتی !

‹ میراو ›

ئـازیز شـاخەی چـەم ، دیـام وە لاوە
وە گیانـــتٚ ! ســوٚزەو تـــوٚش نمانــاوە

دیدٚەی بیٚ گەردش ، قرتێـوەش شـانا
ســەرتاپای ئـازام گــرد بـی وە هانــا

دەخیلەن سەرخێڵ خەرمانەی خـاوێر
چەم شی وە ئەسرین ، تاوێر وە تـاوێر

تـــوٚ لایــــوەو لاوە ، دڵ وایــــەواوە
ڕوٚح وە تکـەی زەوق پــەر تەمــەنناوە

بەڵ بەنگەو مەیل و عەشقی وەهاریـتٚ
تافەش ، کەروٚ گیان مەردەکەو پاریتٚ

---

١ . لاوە : نەوازش ، لاونای

٢ . وایەوا : هەواو موراڎی / هوای مراد – آرزومندی

دڵ وایەواوە : دل به آرزو و در هوای مقصود و مراد

‹ نامە ›

سـەر قـەتار ئێـڵ گـەرمیان مـاوا
واتـەت تـا تـاوا دەرون ئەشـکاوا

وە شـەرحی لـەبان شـەکەر فـشانت
شەرحی سەدرم دای ، سەر وە قوربانت

دڵ مانیـا بـێ جـە دەس بـێ دەنگـی
نیـشتەبێ نـە سـای دیـوار لـەنگی

تا گۆش دا وە نـەزم بـەزم شـیرینت
بیەن وە بوڵبوڵ باخچـەی جـەمینت

دەم وە نوای گەرم تاسـەی وجـودت
هەوای دیداری یاری ‹ مەحمودت ›

نە باخچەی شادی بە نەوای حـەزین
مەوانو وە یاد دوستەکەی ‹ ئەمین ›

تو خودا جەو شەراب ئـازیزان وەردە
نەکەردێش بێ بەش ، با نەبۆ هەردە

یـانی جـار جـارێ وە یـادش بـاردێ
ئەر بی دەرمانێ ، ئەر نەبیچ کـاردێ

پەی کەسێ کە داخ ئـەوینش پێـوەن
شەکەر و خەنجەر جـە لاش یـەکێوەن

‹ وایەو بوڵبوڵی ژیری ›

ئاغەی وەر جە کۆ سەر ئاوەرد وە بەر
وەزیر جە هەیبەت زایف و رەنگ زەرد
پەیکش رەوان بێ وە روی کاواندا
بەرەزا و چنور جە باڵای کەمەر ...
بە فیکەی دزی چرین کاکەی لۆ !
کەمای بێڎار کەر دەس گێردێ وە شاڎ
گوڵ نەرگس دیڎەی سیاش کەردەوە
چنور ئەفشان کەرد کاکۆڵ وە روی شان
بۆش داش وە دەماخ ژەرەژان کۆ
خەنڎە سپاردن وە شنۆی سەحەر
قاسپە قاسپی کەو چەن شەمیم گوڵ
دەردش دیویا ، روش کەرد نە هەردان
واتش باخ پەی ئەو پەسی مایەشەن
وایەی من بەرزی و هەمرازی هەڵۆن
تا پەسی وازی وایەت مەینەتەن

سپای هەساران ، خزای لای کەمەر
وێڵ هەردان بی ، بە جەستەی پڕ دەرد
شنەش وەیلان بێ وە شەتاواندا
دەس دان وە دەس هەم خەوشان شی نە سەر
هورئێزە نە خاو سەردار سۆحی نۆ
پایێ هۆرپرمێ خەم دەیمێ وە باڎ
تەنێش کێشاوە نە سای بەردەوە
گوڵاو شاواش کەرد وە روی سەرهەردان
وە قاسپە ئامای ، وە پێشواز رۆ
تا پاشۆش نە دۆڵ ، ملە و سەرکەمەر
حەسرەت وست نە دڵ دێوانە بوڵبوڵ
پەناش بەرد وە سای سەهەنڎ بەردان
مەنبەران شاخ ئاخر وایەشەن
ئەو جای پەسەنڎە نە باخان جە کۆن ؟
بشۆ وە بەرزی یاگەی بەینەتەن

‹ وەهارو عارفان ›

وەهـــارو عارفـــان دیـــسان زیـــاوە   چـــەمو ئەشـــقی بـــە زانـــایی دیـــاوە
گوڵو مەیلی جـە یەخبنـدانو هیجـری   سەرەش کێشا پەرو گیانیش خـواوە
چ بەزمێوەن شەراوش یەنڎ بەتامـەن   بە یەک زەردەش چ سوورەن تاویاوە
دەر و دوڵ و تـەلاٚن و تـاش و لاپـاڵ   بەشمـــشاڵو هـــەواو یـــاری ســیاوە
پەپولێوە شـەوارەش کـەردەبیٚ شـەو   شـەمیٚ شـۆخیٚ چریـشان لاوەلاوە
بەنرکـــەو چەپڵـــەرێزانو خـــەزانی   وەرو شـاڎی جـە سـەرپۆپە ریـاوە
هەراڵەو بـاخو ژیـوای ئـەی عـەزیزم   بزێـــوە بانـــەوۆ یانـــەم کـــەلاوە

١

---

١. خوێوە

‹ وێم و سەعدی ›

دمـــاو ســـەڎ پـــایزیٚ زەردی بوانـــەم
وەهـــاریٚوەو هەناســـیٚوەن بەهانـــەم
ئەگـەر جـاریٚ کـەری گـوڵزار یانـەم

مـــرا تـــا نقـــره باشـــد مـــی فـــشانم
تـــو را تـــا بوســـه باشـــد مـــی ســـتانم

دەســـو گۆشـــیم بـــەهاوارم بیـــەن شـــل
مەســـانە وێـــش بیـــاونۆ تـــۆ تلاوتـــل
بـــەکل یانـــەو نەواتـــەی کـــەی مـــەڎۆمل

ســـخن هـــا دارم از دســـت تـــو در دل
ولـــیکن در حـــضورت بـــی زبـــانم

مـــرا عـــشقی حلاجـــی در رگ و پوســـت
روان چـــون زمزمـــه انـــدر دل جوســـت
حکایـــت هـــا مـــرا زان ماجراجوســـت

بگـــویم تـــا بدانـــد دشـــمن و دوســـت
کـــه مـــن مـــستی و مـــستوری نـــدانم

تـــو نـــور دیـــدەی نـــه آســـمانی
کـــدامین عـــشوەی گـــل را نخـــوانی
ولـــیکن فـــاش میگـــویم کـــه دانـــی

اگـــر تـــو ســـرو ســـیمین بـــر برآنـــی
کـــه از پیـــشم برانـــی ، مـــن بـــرآنم

هـــەتا پـــەترۆ کـــەرۆ زامـــان خەســـتەم
چەنی جۆشـی خـوڎ پێـشەی شکەسـتەم
بە بێ شەرمی مەواچو ، پەڕ بـە جەسـتەم

کـــه تـــا باشـــم خیالـــت مـــی پرســـتم
وگـــر رفـــتم ســـلامت مـــی رســـانم

‹ وێم و مەولەوی ›

شـــار دڵ غەرقـــەن نـــە دەریـــای هونـــدا
خێڵخانـــەش شـــیەن وە تونـــای تونـــدا
دەخیـــل گێـــرەم دەس ، شـــیم وە جنونـــدا

دەورێ دەر ســـــاقی وە لای مەحزونـــــدا
لـــەیل ئاســـا بویـــەر وە لای مەجنونـــدا

پـــەی مـــن موشـــتەری نۆبـــەر کاڵاکـــەت
بوڵبـــوڵی گـــوڵی گـــوڵاو ماڵاکـــەت
تـــەزەروی ســـەروی شـــەنگی ئاڵاکـــەت

جـــامێ جـــە ســـەهبای دیـــای باڵاکـــەت
ئـــالودەی غوبـــار تـــۆز پاڵاکـــەت

لەباڵـــەب ، کۆنـــە ، کـــەف وە ســـەرەوە
جـــە پیاڵـــەی ناســـک تـــەنگ کەمـــەرەوە
گـــەرمی دڵ تـــاون ، بـــە بـــۆی وەرەوە

بـــەو نـــاز و عیـــشوەی وێـــت پـــێم دەرەوە
جەســـتەی پـــەژموردەم ئیحیـــا کـــەرەوە

رێخـــەش بـــەر ئامـــا جـــە ســـوٚز دوری
تـــان و پـــوٚش نەمەنـــدٚ پـــەردەی ســـەبوری
ســـاقی ! بـــەو بـــادەی چەمـــەی مەســـروری

جـــەی ‹ قلـــب الاســـد › تاوســـان دوری
فێنـــک کـــەرەوە جەســـتەی مـــەهجوری

فەڵـــەک پـــەی دوری بەســـتەنش تفـــاق
تـــەپڵ زوٚر داریـــش یـــاوان وە ئافـــاق
بـــوٚ هیممـــەتیٚ کـــەر بـــەڵ کـــەروٚ میـــراق

بـــەڵکم شـــەرارەی نـــائیرەی فیـــراق
نەســـوٚچنوٚ تـــەمام ســـەوزەی ئیـــشتیاق

بـــە مـــەرجیٚ بەینـــەت تـــا ســـەر تـــەمام بـــوٚ
وەفـــا قـــەیس ئاســـا نـــە مـــەیلی خـــام بـــوٚ
دڵ چـــەنی دڵـــدار بـــە وێنـــەی جـــام بـــوٚ

بـــەڵام بـــەو شـــەرتە مـــەیلتٚ مـــودام بـــوٚ
منـــیچ بـــەو مەیلـــە دنیـــام وە کـــام بـــوٚ

بـــیٚ ســـوڎەن ئەگـــەر جـــامی جـــەمتٚ بـــوٚ
جـــەو جامـــە جگـــەم وێنـــەی شـــەمتٚ بـــوٚ
پـــەریٚ پەروانـــە مـــشیوٚ خـــەمتٚ بـــوٚ

نــەک غــەزالٚ ئاســا ریــا و رەمــتٚ بــوٚ
گــا مــەیل شــادٚی ، گــا ماتــەمتٚ بــوٚ

دلٚ ئینتــــزارەن ، ئــــادەی شــــەفاکەت
گیــان شــەوقش نەمەنــدٚ ، بــاوەر ســەفاکەت
ســـەیریٚ پـــەی ئاشـــق مانیـــای قەفاکـــەت

ئیتـــر کـــافی بـــوٚ جـــەور و جەفاکـــەت
بـــەلٚ تـــا وە ســـەر بـــوٚ مـــەیل و وەفاکـــەت

ئەگـــەر تـــەن ئومێـــدٚ جـــە گیـــان کەنـــدٚە بـــوٚ
فاتیحـــەی ژیـــوای هەمتـــەر وەنـــدٚە بـــوٚ
تـــوٚم کـــوٚچ وێـــش نـــە خـــاک شـــەندٚە بـــوٚ

ئـــەر چەنـــدٚ هەفتـــەییٚ عـــومرم مەنـــدٚە بـــوٚ
بـــەلٚکم دوری تـــوٚ لـــێم نەســـەندٚە بـــوٚ

‹ هۆبەو ئەشقی ›

قـــاپو دودەری دیـــدەی بـــیٚ نـــەوای
جە وێنەی شۆخیتٚ نەدێـەبێش ئـاوای

وێنەو خـەیاڵیت گـرتش نـە بـاوەش
بە لایـە لایـە ، لاونـاش وەش وەش

وەرمو شەوانەی و واردەو رۆوانـەیش
بی بـە لاونـاو وەیـوەی نـۆ یانـەیش

بیٚ خۆف جە تانەی هەر کەس و ناکەس
نیشانش وە تەخت مەردمش[1] ئەنقـەس

ئۆسـاکەی خــەیاڵ کیمیـا سـازتٚ
دا وە هەم ئەساس یانەی بیٚ نـازتٚ

ئەنجامـــە و کڵـــۆم ، چفـــت و لاشـــیپان
شەنەش وە هەمدا ، مـەردش ، ورد و هـان

هونـاوەی دوری و گـەردی فیراقـتٚ
کەرد وە سـەرمایەی هـەوار تاقـتٚ

حـــەوز و تـــەلاریٚ پاســـینە ســـازا
کراویەدۆڵـــە حەســـــرەتش وازا

رازنـــا هۆبـــەو عەشـــق و جـــوانی
نـــازش نازارتـــەر جـــە کۆســـاڵانی

---

١ . نامەکیٚ کاکە فەیسەڵی فاروقی (استعاره)

٢ . کناچڵیٚ چەمی ، مەردمۆ چەمی ، مەردومەک . گلەینە

‹ هوٚبەو عومری ›

عومریٚ وێم بیٚ ویٚ ، ویٚ تـوٚ کـەردەبیٚ
وێم پەی توٚ بـیٚ تـوٚ سـەدٚ تـوٚ کـەردەبیٚ

پـەنجا بـە پەنجـەی عیبـرەت گـلاٚوی
پـەنج پـەنج نیـشان دا پـێم پوکـالاٚوی

ویـرم کـەردەوە دێـرەن درەنگـەن
پەنجـەی دمـایین دەرفـەتش تەنگـەن

دەم بنیـەو نـە ئـاو بـیٚ وێنـەی سـەراو
هیچ نەوون وە تەنگ نە ئەتڵەس نە جاو

بـەڵ بـە سەرمەسـی هەناسـەو دوٚسـی
کەرونـە مێمـان رەگ ، پێـشە و پوٚسـی

خـەیلیٚ یـاخی بـیم یـارم نەژناسـا
بەخ بـەخ جـە مـەیلش هـەر نەتەواسـا

ئیـسە نوٚبەمـەن توٚبـە بـوٚ توٚبـە
جـە هـەواری یـار نـەوارو هوٚبـە

---

١ . پەنج روٚی ئەوەمەنەی عومری

٢ . خام ، پارچەی پەمەیی چەرمە

‹ هەوارو ئاخی›

دوکڵەرێـــسەکیٚو هــــەوارو ئـــاخی   بـا بـالاٚو بـاخی کـەروٚ قـەلاٚخی
بوڵبـــوڵی یـــارش هەناســـەو هیـــوای   بـەریٚ بـسپاروٚ بـە گوڵـو ژیـوای
سەدٚ داخ و سەدٚ دەرد کەلارو تاسـەی   بێگانەن چەنی تەیمانـەو واسـەی

‹ یارو ئەمینی ›

گولٚ کوٚ بە کوٚ بارو جە کوٚ ، پێشکەش بە توٚ ئـەی نـازەنین
با گوٚلستان هەر دەم جە نـوٚ ، ئاشـوفتە بـوٚ ئـەی نـازەنین

خونچەی هیلال بە خەندەوە ، ئەنگوسـی لێـوش کەنـدەوە
مـاچوٚ بـە ئیمـای رەنـدەوە ؛ ئـادەی وەروٚ ، ئـەی نـازەنین

ئەستونی خەمنامە ئەگەر ، وازش مەکـەرد لێـوی شـەکەر
ئەستون هەر ئەو ئەستون برا ! زیندەش کەروٚ ئەی نازەنین

توٚنی ئەمین ... توٚنی ئـەمین ، تـوٚنی ئـەمین ئـەی نـازەنین
تا کەی ئەمانەت وەردە دین ، هیممەت جە نوٚ ئەی نازەنین

روٚلەی سەلاحی شێرەنی ، تا کـەی ئەسـیری دێرەنـی ؟
ئـا هەلٚمـەتیٚ خـوٚ فێرەنـی ، باکـتٚ نـەبوٚ ئـەی نـازەنین

جابانـــەنی ... جابانـــەنی ، تـــاوی گەشـــی تابانـــەنی
توٚ چـون سـەلاح ئامانـەنی ، ویـریٚ کـەروٚ ئـەی نـازەنین

واتەی وەسێن ... واتەی وەسێن ، شمشێر و چەک دژمەن نە رێن
ئـەفغان و قودسـی ماتـەمین ، مەنـدەن چـەموٚ ئـەی نـازەنین

مزگی نەبوٚ ، توٚ کامـەنی ؛ میحـراب نـەبوٚ ، وێـتٚ دامـەنی
تاکـەی ئەسـیری نامـەنی ، سـا دەی وەروٚ ئـەی نـازەنین

قورئانەکەت ... قورئانەکەت ؛ سوننەت ، نگینی نامەکـەت
تا سەر بـەرە بـەر نامەکـەت ، مـوٚرە وەروٚ ئـەی نـازەنین

عەتری نەبی ، عەتری نەبی ، هـا هـوٚرمژە دربـەس نـەبی
ئـازادە بـی ... ئـازادە بـی ، بـەو رەهبـەروٚ ئـەی نـازەنین

نوری حەقەن ، شەوقش رەقەن ؛ سەیرش کەرە چون دەق دەقەن
کوفریچ دەرونش شـەق شـەقەن ، وینـوٚتێ بـەیوٚ ئـەی نـازەنین

جا لاوەرە قینتێ جە دڵ ، شەیتان بە خەم وێش دوٚ نە گـڵ
کافر چەمش شوٚروٚ بە کڵ ؛ پەی گوٚڵ تـوٚ ، ئـەی نـازەنین

ئەی موستەفا ... ئەی موستەفا ، ئەی لابەری ئیش و جەفا
ئەی موقتەدای بەزمی سـەفا ، لایـێ کـەروٚ ئـەی نـازەنین

ئادەی عەزیزانی وەتەن ، گێردیێ نە کەف هەم روٚح و تەن
کەردیێ فیدا ، تەن ، بەن وە بەن ؛ یاودیێوە روٚ[1] ئەی نازەنین

هاوارمـــەن ... هاوارمـــەن ، هـــاواری زاری زارمـــەن
مەنـــسورو داری دارمـــەن ، واچـــو بـــە روٚ[2] ئـــەی نـــازەنین

۱. وەرەتاو - روٚجیار
۲. روٚنە مواچو - بیێ پەردە

‹ یانیٚ راس بۆ ؟! ›

ماچـــان وەهـــارەن وەرزو ئـــازادیٚ
خاک و گیا و دار مەخوان بە شادیٚ

وەحـــشیان کـــۆ زەنجیـــر نـــەداٚران
نـەی وەرزە دایـم وەشـی مـەویاران

بوٚلبـوٚلاٚن چـەنی گـوٚلاٚن مەنیـشان
هیچکۆ جە هیجران هیچ نیەن نیشان

بەلاٚم گـەلی کـورد وێـلٚ و ئـاوارەن
ئـازای وەلاٚتـش فـەتار فـەتارەن

هوناو زامش چـون سـەیل جاریـەن
گیـــرودەی زامـــی نادیاریـــەن

‹ یۆسف نیشانیٚ ›

شــەویٚ وەختــیٚ هەســاریٚ مــەگرەوانیٚ
بــە لای لای دیدٚەکــەو تــۆ مەســرەوانیٚ

سەحەر گۆڕاڵـەکیٚ تـەنگو هەسارگای
بـــە پژمـــەو نۆهەناســـەیتٚ بەرمـــەدانیٚ

وەر و مانگـە گمــو ســاراو نــەزانی
مەگـــەر دانامـــە نامـــەتٚ بەرکـــەرانیٚ

سەر و گیانم گمیٚ بـان بـا نـەمانان
ئەگــەر ئیمــان بــە ئەشـقتٚ نـاوەرانیٚ

زەمین و ئاسـمان تەنگـە بـەرێوەن
هـــەڵۆ زادیٚ ، نـــە مـــرداریٚ وەرانـــیٚ

رژ و درک و ترامەن گەورە ژیـوای
مەگـــەر یۆســـف نیـــشانیٚ بویـــەرانیٚ

‹ یەک وە یەک ›

پایزەی هیجران وێش نماناوە | فەڵەک پەی دوری مۆرەش شاناوە
قافڵەکەی شادێی بار بەندێش کەردەن | تازە وەیو خەم ، وێش رازناوە
چ گولْ چ سونبولْ چ گۆڕاڵەی گەش | دەفتەری مەینەتْ وێشان واناوە
ژەرەژان بە سۆز ناڵەی سەحەری | سوْ دان وە دەرون دڵی زاناوە
کۆتران خەمین بە کوکو و زاری | لوای سەر مەران بە سەدْ هاناوە
فەقیران وێنەی مەلانی بێ دەس | نیشتەن نە کەلار بیْ سەر پەناوە
چێنەن یەکێوە چەن یەک بەرابەر | بێ زوان لایێ ، فەقیر جەو لاوە
گەڵا نیشت وە باڵ ، سەوزە کۆچش کەرد | نەمەندێن شۆنی جە گوڵی شاوە
بوڵبولْ چەن مەلان لوان وە سەفەر | ژەرەژان کەڵان بە گرد وەفاوە
وەرواوان تافان ، قەڵوەزان هاژە | چەنی دەروەندان ساحیو سەفاوە
هیچ کام نەمەندێ بە حالْ وێشان | بەو گۆنای شیرین ئالْ و والاوە
بەڵام نالاعار بە بێ دڵتەنگی | پەرێ راحەتی قوڵش مالاوە
دەورە مێمانی بادە نۆشانەن | تا واچان وەهار ئاما جە لاوە
بدێە کاینات گرد نە یەک بارەن | مەگەر دەوڵەمەندْ مەندێن جە لاوە

بەشو شیعرێ

تازێ

‹ ئێش ›

ئێش گلاراوەش بوٚ

چەمش بێشوٚ

دەردە

دەردەی بێ دەرمانە گێروٚ

خولٚ و خاکەنە تلیوٚ

بولاٚوە پیموٚ

یاو

بسوٚچوٚ

کولٚ و بارو گلٚپەی تا مەنەی کێشوٚ

بێ تاقەتی

تاقەتش بریوٚ

هەتا مەردەی تاسەو تاقەتیش نەمێڕیوٚ

وشکەو دەمی

بە ئاواتو تەرمی بمروٚ

بێ وەقرەیی

با هەر بێ وەقرە بوٚ

تا وەرمو وەرمی بەرشوٚ

زوٚخ

گوٚمەو زوٚخاویەنە بخنیکیوٚ

روٚخانەو زامیەنە سەرە هوٚر دوٚ

لاوەو غەریویەنە کز کز

بتکوٚ

تەنیایی

تەنیا وێش بە دڵی ڕێش ، پا لەنگ ، دەس کوٚچ و
سەرتاپا شێویا ، ساراو بێ کەسیەنە
ویڵ بو

و...
جا گوڵو ژیوای
پاڵو یانەو مەنەیەنە
چوزە هوٚردوٚ
تا بدێو و تا بینوٚ
وەڵات بو
بێ ئێش
بێ دەرد
بێ یاو
بە وەقرە
دەم تەڕ
کوٚگاو یاران و
لیپا و لیپو زەماوندەو
هاو ماڵاں
پەی وەش مەنەی و
پەی هەر مەنەی

***

‹چەمێو ژیوای›

وەختێ تەمە
باوشی مەکەرۆ شاریەرە
تروکەو چەمانەن و
ترپەو دڵی دیارەن
ئیتر هیچ

وەختێ شەوە
سەرپوشش دا سەرەو شاریەرە
هەمتەر
تروکەن و زاقەچەمان

بەڵی
دیارەن
چەمێ هاگاداری ؛ هۆشیاری ژیوایەنێ

***

‹ دەربەندیخان ›

تک تک ، ونەو دڵو شاهۆی
تاشی رەقی سەردش بڕی
دۆڵی چڕی ... ! ؟
گڵوەی وشکەو چنور و لۆی
بینە و برایی شمشاڵەکان
چیقەو چێڵی و قاسپەو بەقی
بی چەمەری گێڵو خەمی
یانیٚ

چێمە هوناو و چەم
پەی تۆ برا
دەربەندیخان

***

١ . ئیشارە بە واتەو مەولانای بەڵخی :

‹ هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش ›

‹ شاعیر ›

شاعیری تینوی ئازادی
شاعیری تامەزرۆی سەربەستی
خنکاوی دەریای خەمی هەژار
هەرگیزا و هەرگیز
لێوی لە هیچ ماچێ نزیک ناکاتەوە
لە هیچ لێوێک ئاوڕ ناداتەوە
مەگەر لالەی سوری ئەوین
مەگەر خاکی ئازاد کراو
مەگەر ڕەنجی بە با دراو
مەگەر ... خەندەی گەشی هەژار

***

‹ فەڵەکە ›

دیانیٚ دەور و بەرمەرە
وردۆ بیان
وەش وەش دیان
هەرد و بەرد و دار و دەوەن
دەم بە شیوەن
چەمەرانیٚ خەمیم وانیٚ

*

هیتیارەکەو مەردەی ورد ورد
کێڵگەکەو – ئاواتو دڵی هیتە کەریٚ
گوڵی شوخم
تالاٚن بەریٚ
ئا..خ ... دا..خ ... فەریادٚ ... ەاوار
موفتی ، تەبیب ، مڵلاٚ ، خەتیب
داخم ...
داخم مامۆساکەو مەرگی
گەرەکش نەووٚ
بە فەڵەکە
پەردەی رەشو بیٚ خەوەری
سەرو چەمانو شاگردە تەمەڵەکانشۆ
لاوەرۆ
یانی نواچۆ :
ئیتر
وەسێن
چەمیٚ کەرۆ !؟+

‹ وراویٚ ›

ئاخ ورکەو دڵو دانەکانم وەنی بیاوە
یا سروەو ئاواتو چوزەکان
دەسش ئاوەردیبیا سەرەو زانایيمەرە

کاشکای سەوزەو ئارەزو گۆپکەکان
چەمەو چراوەو دیدٚەیمەنە رەنگەش دای بیاوە

خۆزگە هەورو پەلەقاژیٚ نەوتوڵەکان
بەونو ئەنەیاواییم تەر کەرۆ [1]
وە هۆرپرکیٚ شەوقو گەلاٚکان
ئاشقانە لەقە شێلو دڵیم کەرۆ

ئاخ ... خەمو رەنجو لەقەکانم ئەژناسای بیا

وە
ئاخر خۆزگە
کەشکای باری تووەنینو بناقۆرتیٚ و
پەژارەو شەوەو دوری ریشەیم مسای‌بیا [2]

جا گرد پێوە
وێم و دانە و چوزە و گۆپکە و توڵە و لەق و بناقۆرتە
لوای بیایمیٚ پێشوازو خونچەو مەنەی [3]

١ . بایەر ؛ زەمینی بایەر / زمین بایر متصل به زمین کشاورزی

٢ . ئەژنەوی‌بیا

‹وێم و میرزاو پاوەی›

شەماڵ
به شەوماڵ
لیٚ دوٚڵ و لاپاڵ
روش و خڕ و تاش
کەمەرە و کەمەر
ها ... ئینە سەریاڵەن

بدێیه
ئەها ،
ئەها ... لوتەو تونە چەرمێوە
به چەمیٚ هەڵوٚی
چنگوٚڵیٚ داڵی

هەر پـەی تـوٚ ئامـان ئـاوەردەی هــەواڵ

یه هەر رەسمی تـوٚن فـدآت بـام شـەماڵ

زەنگو قافڵەو ژیوای
رمەو پاو پیاوەتی کوٚکەن کەران
هوٚرپڕکیٚ هەڵیزیٚ و
شنەو هەناسەو کوردە ژەنی

شیـریــن ئـەرمــەن خـزمەتــکارشەن

لـەیلــی عـامــری شـەرمــەسارشەن

ئاهــو خـەجاڵــەتۆ نیـگــای نــازشەن

تــوتی حەســرەتمەندۆ رێــزەی رازشــەن

جــەکۆی بێــستون فــەرهادۆ شــەردەوە

نــیم نیگــاش مــەجنون دا وە هــەردەوە

پرتەو چراوەو دڵی و گیانی

فرتەو دڵو رۆڵەی ئاورا و راسی

گیرو کەمی

وردو خاسی

چەمێوە هوۆر مەتەکنۆ

ئەســەموڵ پێــشکەش نــیم نیگــای دیــدۆت

ئەســفەهان ئــەبرۆی قەڵــەم کەشــیدۆت

خەمین لایوەو

دڵتەنگ نیگایوە

لەنجەو چناری

قرخەو زڵمو کولەی

سوٚتەی تاشای هەژاری

خشەو گەڵا خەزانی و

شیوەنو وەهاری

هوٚ ... ئازیز

ئانە ئوٚغر

بـوٚ مەشـوٚ وە چـەم وێـتْ مـەدەر ئـازار

چەمەن بێ سەیرەن تـا چـەم کـەروٚ کـار

ئـەر مـەیلتْ چـەم بـوٚ نـەو نـەمامی نـوٚ

چەم خوٚ قات نیەن پـەی سـەیرانگەو تـوٚ

***

‹ هەناسەی نەی ›

هەناسەی پڕ لە تاسەی نەی
وەلی ئاسا
لە هاورازی جنونی
سەری دایە پەنای ئەو شاخە شەم سایە
بەڵێ نەیزانی بوٚ دایم
لە بوٚ لالەی ژیانی سوری دڵسوٚزی
چڵ
کوٚیە و
چەمەن
کایە !

***

بەشی حەوتەم

تەک بەیتی و دوو بەیتی

زانـــایی ، ئـــازیز ! هـــەوای تـــۆ دارۆ
پیاوەتی ، بێ تـــۆ چـــون تاقـــەت بـــارۆ
دینداری بێ دەنگ ، قورئـان چەمـەران
کـــێ سـوب هەناسـەش وە بـاد بـسپارۆ

***

ئـــازیز ! پەپولـــە چـــۆن تاقـــەت بـــارۆ
نە پەر ، بەڵ گیانش وە ئـار نەسـپارۆ
بزوســــــکێوەت دا پەپولــــــەو وەری
جـــە رێـــزەو بـــاڵیش ژیـــوای مـــەوارۆ

***

چەنی بێ شەرتان ، شەرت و شۆن بێ شۆن[1]
کەسی پەی ناکەس ، چەم ئێنەی وە سـۆن
نامـــەردی بـــازە پـــەرێ نامـــەردان
چەن مەردان مەردی ، ئەگەر بۆشان شۆن[2]

***

منـیچ کـۆچی وێـم مـەوینو وە چـەم
بـــا چـــێخ و دوارم بپێچـــو وە هـــەم
هەی کەرو وە شۆن کـۆچی یـاران دا
نـــەمانو تـــەنیا جـــە هـــەواران دا

خودا سا هەرکەس بەندەی فیراقـەن
پـەی دیـداری یـار تاقـەتش تاقـەن
بیـاونیش وە دۆس جـە یانـەو شـادی
بویـــارۆ دەمـــێ نەســـای ئـــازادی

***

١ . بێ جا

٢ . وجود جا

وەهـــار ، ترێـــشقەو گرمـــەو گـــرەوای
هـــامن پروســـیاو تاویـــا تـــۆ بێـــشی
پـــاییز هەناســـەو دوریـــش وەر داوە
زم راو وەهـــاریش نـــاوا تـــۆ بێـــشی

***

شـــەوێ عـــەزیزەن ، دڵتـــەنگی بـــازە
رەوان نـــە قەفـــەس بـــی پـــەرە وازە
مەرگتێ حەسرەت بـــۆ ، ئـــەی نائومێـــدێ
گوڵـــو ئـــاواتی کـــەرد چـــوزەی تـــازە

***

شەوێ خۆشە ، پەپولە ! شەم مەرەنجێنـــە
شەمی شیرین ئـــە تـــۆش یـــارت بلاوێنـــە
برای شاعر لە سەر لوتکەی ئومێدی گەل
بـــە شمـــشاڵی چریکـــەت خـــەم بتاسێنە

***

هـــا دێـــوو شـــەوێ هـــەم بـــی ئـــاوارە
دەجـــاڵو زوڵمـــی دریـــا قـــەفارە
چـــون بـــۆ هەناســـەو نازەنینەکـــەیم
پـــاش نیـــا نـــە بـــاخ بـــە لەنجـــە و لارە

***

تـــا چـــەمم گـــل دا تۆبێـــشی ئـــازیز
هـــیچ نـــەبیێ هـــەر لا ، تۆبێـــشی ئـــازیز
گێلاّن پەی چێوەی ، کەسەی یارم بـــۆ
یـــۆ وێـــش نمانـــا ، تۆبێـــشی ئـــازیز

***

چەم پایش نەمەنیْ هەر نامەی ئـازیز فـاتحێش وەنـیْ هـەر نامـەی ئـازیز
چێشم کەردەبیْ بـیْ مـەیلتْ کـەردان سـەدْ گـولْێم شـەنیْ هـەر نامـەی ئـازیز

***

لالە وەرمـاڵوْس نـە سـایەی کەمـەر چەمەرای نەسیم ، سەر بـاروْ وە بـەر
تا بـە هەناسـەش بـشانوْش دەم دەم برفـانوْ نـە دلْ خـەم و تـەم و هـەم

***

شەوان شەونم بە شـوْر و شـوْخی شـازی شەمەو شـامو شـەمامەی وەش مـەگرنوْ
هەتا وەش وەش وەری شانوْ وە دیـدەش پەپولـەو پوْپەکـەو ژیـوای بفرنـوْ

***

بـەلْ دلْـو خـەمی پـارە پـارە بـوْ تـا روْ مەحـشەری هـەر ئـاوارە بـوْ
چەنیش ئامان دلْ ، بەی یانـەو گـولْی دەک دلْش بێـشوْ بـە مـەوداو چلْـی

***

لالە سور ، نەرگس سپی ، سـەوزە شـین بـە بـزەی خـوْری بـەیان پـیْ کـەنین
سـروە مەسـتانە فـرِی هـوْزە و هـوْز کـوردی ئـازادە نـەورۆزت پیـروْز

***

پــاوە ولیەنــەو هــەورامان چەمــەن
باخ و کۆسار و هۆبـەش بـێ گـەردەن

ئیدێ ئارامی دڵ ، ئەو سۆمای چەمـەن
وێنــەو دەگـانش نــە ئاڵــەم کەمـەن

***

نــەوەدێ و نــۆ پیــر نــە هەورامانــەن
هــەر کەســێ چــەنی پــاوەی ســتێزا

یــانی هــەورامان یانــەی ئامانـــەن
نە حەسرەت ماشە ، سەر پەنجـەش رێزا

***

کە چـاوی مەیفرۆشـی تـۆ وە دەر کـەوت
مــەڵێ پیــرە ئــەنامی سوســت و بــێ هێــز

نە من کەوتم کە هۆشیاریم لە سەر کەوت
کە دڵ مەس بو ، دەس و پێ بێ ئەسەر کەوت

***

هــەوارو دڵــی شــەوقش خێــزاوە
ئــاخر بولبوڵــو گــوڵزارو ئەشــقی

دانــەی مــرواری نــە چــەم رێــزاوە
ئــارۆ خونچــەیێش نــە بــاخ بێــزاوە

***

بـا خونچـەو دڵـی دەم دۆوە سـەحەر
چــون بــۆ هەناســەو نازەنینەکــەیم

گــوڵاوش پاشــۆ وە هــەرد و کەمــەر
گەردەلولــشەن جــە تــەنورەی ســەر

***

ئـازیز مرخوانـەو مـەردی تـوٚ بێنـی وەرو تاویـــاو ســـەردی تـــوٚ بێنـــی
وەختــی کولکوانــەو ئومیــدێم مــەریا زانـــام کەمانـــەو دەردی تـــوٚ بێنـــی

***

شاهو زەنگـوٚڵێش گرتـیٚ نـە بـاوەش ئاتــەژگا مــەلول پــەی کــوٚچ کـاوەش
کوٚڵـە و کوٚیمـەکاڵ گوٚناشـان کـاڵان پەرسـا پەرسـایەن کـوٚن لاوەلاوەش

***

ئـازیز مرخوانـەو مـەردی تـوٚ بێنـی وەرو تاویـــاو ســـەردی تـــوٚ بێنـــی
وەختــی کولکوانــەو ئومیــدێم مــەریا زانـــام کەمانـــەو دەردی تـــوٚ بێنـــی

***

١. لایەلایە

٢. نگین

٣. ئیشارە بە کەمانەو خەرکەمانی کە پەی مێڕیای بە کارش بەرێنیٚ و مەوەران

بـــا شـــۆرۆ واران دیمـــیۆ وەڵاتـــی

بـــەڵکو نـــەمانۆ شـــەوەو نـــەهاتی

***

هەر وەکو ناوێ لە رێوی چاوەرێ ی شێری بکـەی

قەت مەزانە شێر رۆژێ رێ رەوی رێوی بکات

***

هـــەرگیز نـــەزانام دەرد بـــە کـــێ واچـــون

چـــەنی ، چـــەنی ئـــێش هـــەنێ بـــساچون

***

خـــەم چـــون باڵــداری شــی وە هـــەوای دڵ

را دور و ســـــەختەن نەشـــی وە غافـــڵ

***

ئـــەر شـــەوبۆ وە شـــەو تـــەنیا مـــەدۆ بـــۆ

ئـــەو گۆراڵـــەی شـــۆخ ، دایـــم مـــەدۆ بـــۆ

***

خونچـــەی نامەکـــەت دڵـــی ئـــەلاوان

وەک بـــزەی لێـــوی کۆرپـــەی بـــێ تـــاوان

***

دنیـــا هەتیمچـــــەن هەتیمچـــــە وازۆ

چـــەنی دڵـــسوزی چـــەنی مەســـازۆ !؟

***

کاک یوٚسف

جەکە لاموٚ چنێد

وەشە ویسێ

ماموستا ملا قادر قادری (امام جمعه شهرستان پاوه) :

۱ - اولین بار در ۸ آبان ۱۳۵۷ در پشت سراب هولی با آقای رسول آبادی آشنا شدم ، زمانی که گروهی مهاجم بهمراه نماینده وقت پاوه "سالار جاف" به پاوه آمده و در حمایت از نظام شاهنشاهی شعار میدادند و در برابر مردم پاوه که علی رغم مهاجمین ، شهر را ترک کرده بودند شروع به تیر اندازی نموده و جمعی را شهید و جمعی را زخمی نمودند ، یکی از جوانان که جسد خون آلودش به زمین افتاده بود "شهید محمدصالح هشدار" بود که همسایه آقای رسول آبادی نیز بود ، آقای رسول آبادی روی جسد شهید هشدار ایستاد و داد میزد : غیرت کجاست ؟ سپس پیشاپیش جمعی از جوانان به راه افتاده و از طریق مسیر سراب هولی خود را به میدان مولوی رساندیند و همراه جمع حاضر که ایشان در صف اول آنان بود در میدان مولوی جلوی مهاجمین را گرفته و در حالی که گروه مهاجم مشغول گفتن جاوید شاه بودند و قصد خروج از پاوه را داشتند ، چنان ضربه ای فراموش نشدنی را به مهاجمین وارد کردند که برای همیشه ی تاریخ درس و عبرت شد .

۲ – زمستان ۱۳۵۸ بنا به دعوت مدرسه قرآن سنندج همراه جمعی از روحانیون مدرسه قرآن پاوه به سنندج رفتیم و ۳ شبانه روز در تحصن مسجد جامع سنندج که به دعوت مدرسه قرآن سنندج علیه احزاب چپ و کمونیستها که بر اکثر شهر سنندج سلطه داشتند و برای مسلمانان ایجاد مزاحمت میکردند شرکت کردیم ، یک شب به جهت دیدار یکی از بزرگان سنندج از مسجد جامع خارج شدیم ، آقای رسول آبادی هوشیارانه و متواضعانه ما را همراهی کرد و اظهار داشت : احساس کردم همراه شما باشم چون امنیت سنندج متزلزل است و حفظ جان شما را بر خود لازم میدانم .

۳ – در سال ۱۳۷۵ در لحظه درگیری در روانسر و موقعیت خاص پیش آمده برای اورامانات در اثر فوت ماموستا ملا محمد ربیعی (ره) ، زمانی که در منزل استاد نقشبندی با علما و بزرگان روانسر و جوانرود نشستی در خصوص آرام کردن شهر داشتیم ، آقای رسول آبادی با احساس مسئولیت خاص در حالی که خیلی ناراحت بود به ما ملحق شد و خیلی عصبانی بود و برای اوضاع به وجود آمده گریه

میکرد و متاسفانه بعدها نسبت به حضور وی در روانسر سعایت و دوستانی با وی کم لطفی کردند .

۴ – مرحوم رسول آبادی در کنگره های مختلف از جمله مولوی کرد در سقز و مشاهیر کرد و هورامان شناسی در سنندج و مشاهیر هورامان در پاوه و تجلیل از ماموستا خضر رواری در روار و در دهها مراسم دیگر در پاوه و شهرهای دیگر حضور فعال و شاخص داشت و در ماههای رمضان در مراسمات مختلف حاضر میشد و در مجالس ترحیم و فاتحه و تجلیل از افراد در مساجد مختلف شرکت میکرد ، یا قاری بود یا مجری و یا شعر میخواند و یا خود هیئت برگزار کننده مراسمات بود .

به طور مثال در یکی از لیالی قدر رمضان ۷۸ در مسجد قبا حاضر شد و حدود ۲۰ دقیقه در خصوص اوضاع اجتماعی شهر و وضعیت جوانان صحبت کرد و مقداری صحبت ایشان انتقادی بود و در آخر به ایشان گفتم مطالب شما همه صحیح و منطبق با واقع بود ولی قبول آنها خیلی مشکل است .

خلاصه اینکه مرحوم رسول آبادی مردی با غیرت بود و زبانی صریح داشت و دلسوز دین و علاقمند به وطن و مخلص مردم و به اسلام ، قرآن ، ادبیات ، فولکلور کردی و آداب و رسوم پسند هورامان علاقمند و عشق میورزید . خداوند قرین رحمتش فرماید .

بهرام ولدبیگی (از طرف انستیتوی فرهنگی کردستان – تهران) :

هێشتا خەمی کۆچی دوایی ‹ روخزادی ›مان بەرێ نەکردبوو و زامی ئەو کۆچە سارێژ نەببوو ، زامێکی تر خەممانی تازە کردەوە و هەواڵی کۆچی دوایی هاورێیەکی دیکەمان پێ گەیشت . هاورێیەکی بە ئەمەگ ، کە هەر کات سەردانی ئەنستیتۆی فەرهەنگی دەکرد و لە ئاوات و خۆزگەکانی گەلەکەی ئەدوا ؛ ئەو گەلەی کە هێشتا لە مافی خوێندن بە زمانی خۆی بێ بەشە .

کۆچی دوایی بەرێز ‹ یوسف رەسووڵ ئابادی › نە وەک بۆ ئێمە وەک ‹ کۆری زانستی زمانی کوردی › بەڵکوو بۆ کۆمەڵەی فەرهەنگی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان بە تایبەت لە ناوچەکانی هەورامان و کرماشان خەسارێکی گەورە و

ماموستا ملا مؤمن نوری :

خودا چەنەوەش بیە کاک یۆسفی رەسولْ ئابادی کیْ بیەن؟

شەیداو بارەگاو خودای گەورەی ، هامرازو شەوو رو کەشە بەرزەکاو هۆرامانی و شاهۆی ، پاڵەوانو زەین و ویری تازەی ، مەلەوانو دەریاو بیْ بنو قسە وەشی ، شورە سوارو ساراو نوکتە زانی ، ویرش جە گوڵزارو مۆچیاریەنە گوڵێوە هەمیشە وەهار ، حەق واچ و حەق پەرەست و تێژ زەین و خودا پەرەست ، زوانش شمشێری هەمیشە تێژ ، قەڵەمەش تیرێوە سەر نەکەرەو وەش پێکە ، پاڵەوانو شاعرا دەورەو وێش جە هەورامانەنە ، ئاگا بە تەمامو وردەکاری ئەدیبا و قەڵەم بە دەسا ، مەلەوانی نەمانیا جە دەریاو دەرس واتەیو باسو زانایەنە ، رازدارو گردو قوتابیەکاش جە حاڵو هەورامانیەنە ، نەمانیا جە مەیدانو مۆچیاریەنە ، مامۆسای نەمانیاو وەش سەلیقەو زوانی هەورامی و کوردی .

رۆحش بە بەهەشتو خودای شادْ بۆ

ماموستا ملا اکرم سابقی :

ئەووەڵ : کاک یۆسف هیچ مەقتەعێوە جە زندەگیش خاڵی جە عباداتی ، خاڵی جە نما و تاعەتی ، خاڵی جە رودو قورئان و زکری نەویەن و بە دەنگو زوڵاڵو وێش هەمیشە تەسکینو دڵان دیْ بە قورئان وەنەی و دووەم : ئحترام بە والدەینی و مەخسوسەن هەر وەختەی زکرو بابەیش کەریْ کە چهرێوە فەرهەنگی ئی مەنتەقەیە بیەن ، تەلیعە دارو فەرهەنگو ئی شارەیە بیەن ، فرە بە ئحترامو نامێش بەریْ .

گوڵەی بێشی شنەی بەردی عەزیزم   گوڵەی بێشی ؛ هورش چنیەی عەزیزم!

مؤمن یزدانبخش :

مرحوم یوسف رسول آبادی ادیبی وارسته ، شاعری توانا و دبیری دلسوز و مهربان ، خوش سیرت ، خوش رو ، با عزت و پاکدامن بود و ظاهری همیشه آراسته داشت .

سینه اش خزینه ی لغات فارسی ، کردی بخصوص اورامی بود ، شخصی آگاه و حاضر جواب بود و به بیشتر علوم روز آگاهی داشت .

در بحر ادبیات شناگری زبردست ، ماهر و توانا بود .
به وطن ، اسلام ، ادبیات کردی و خانواده اش عشق میورزید .
اوزان و آهنگ ها را به کلی میشناخت و با صدای دلنشینش دلها را همیشه آرام میساخت
قاری قرآن بود و به طور کلی در قبال جامعه بسیار متعهد بود .
روحش شاد و یادش گرامی باد .

باقی شفیعی (سەیاڎ) :

بە راسی نویسەو ئەژناسەی ئوستادی گەورەو بەرزو وڵاتەکەیمان کارێوە راحەت و ئاسان نیەن . تەنیا مەتاوو واچونە ئاخ پەی دنیای بیٚ وەفای وە داخەکێم پەی بیٚ فجەیی مەرگی ،
پەی کوٚچو پیا گەوریٚو خاسەکان کە ژیان و ژیوەیشان کوڵ دەرسو ئەخلاقی و دەرسو ئنسانیەتی و دەرسو دڵ پاکی و دەرسو دینداریەن .
گەورە پیاو دیاری و مەردم دوٚس جە پانەو بەحرو دەریاو فەرهەنگ و ئەدەب و هونەری فارسی و کوردی کە ژیانش و کەلامش و رەفتار و کردارش و حەتتا کوٚچیچش تەمام و کەماڵ موٚچیاری و نمونەن پەی ئەژناسەو پیاو فەرهەنگی و فەرهەنگ دوٚسی .
فەقەت مەتاوم بواچم کوٚچو ئی ئنسانە گەورانە ، داخەش نیا سەرو دڵو عالەمیٚوە

.

محمد رشید امینی :

ئەگەر هاتو بمانەوێت بە شێوەیکی تێرو تەسەل لە سەر کەسایەتێکی وەک خوا لیٚ خوش بوو کاک یوسفی رەسوڵ ئابادی بدوێن ، ئەوا پێویستی بە کاتوو ساتێکی زیاتر لەم شوێنەی هەیە ، بەراستی زوٚر ئەستەمە باسی کەسایەتێکی ئاوا لە چەند دێرێکا بنوسرێت ، لە بەر ئەوەی هەر کام بە گوێرەی خوٚمان و وەک کوردێکی دڵسوٚز لە هەر کویٚ هەبین خوٚمان بە قەرزاری دەزانین ، بوٚ ئەوەی خوا لیٚ خوش بوو کەسایەتێکی تایبەت بە خوٚی هەبوو ، لە بواری فەرهەنگی و ئەدەبی دا ماموستایەکی دڵسوٚزو تێکوٚشەرێکی کەم وێنە بوو ، لە بواری خوٚشەویستی وڵاتو سیلەتەکەی دا

دڵوٚداوو سەودا سەرێکی راستەقینە بوو ، لە بواری ئاینی دا خاوەن باوەروو ماندوو نەناس بوو ، لە بواری کوٚمەڵایەتیدا خەم خوٚرو لایەنگری هەژاران و کەم دەسان بو ، ئەوەش تەنها بوٚ چوونی من نییە بە شەهادەتی ئەوکەسانەی چە لە سەرگڵکوٚیو چە لە مزگەوتو کاتی کوٚچی دوایی‌دا لە سەر کەسایەتی خوا لیٚ خوٚش بوو دواون بە تێکرا ئەوەیان راگەیاندوە .

بەس ئێمەش بە گوێرەی ئەوەی کە ماوەیەکی درێژ خایەن وەک دوو هاورێی فەرهەنگ و ئەدەبی نەتەوەیی ، ئەتوانم ددان بەوەی دابنێم کە خوا لیٚ خوش بوو کاک یوٚسف ئەدیبێکی پایە بەرز و خاوەن سەبک و نوسەرێکی بە دەسەڵات بووە لە ئەدەبیاتی کوردی بە تایبەت لە ئەدەبی هەورامی دا ، ئەگەر بە وردی سەیری ئەم تەنها دێرەی بکەین بە جوانی ئەوەمان بوٚ دەر ئەکەوێت .

گوٚڵێوەم دا دەمو وایوٚ عەزیزم   دڵم کاڵا سەرو مایوٚ عەزیزم

من بەش بە حاڵی خوٚم لە بواری فەرهەنگی و ئەدەبی دا قەرزاری ئەو کوٚچ کردوەم ، پێش ئەوەی لە گەڵ ئەو بەریزەو چەند کەسێکی دڵسوٚزی دیکە ، یەکەمین ئەنجومەنی ئەدەبی لە پاوە دانین ، من تەنها خوٚم بە شیعرەوە سەرگەرم کردبوو پاش ئەوەی کە بارەها پێکەوە دانیشتنمان هەبوو زانیم کە بواری ئەدەبی تەنها شیعر نیە و دەستمان کردبە نوسینو لێکوٚڵینەوە کە بێ گومان یەکیٚ لەو کەسانەش کە هاندەرو رێنوێنی دەکردین خوا لیٚ خوش بوو کاک یوٚسفی رەسولٚ ئابادی بوو ، بەس ئەگەر بڵێن خوٚمان بە قەرزاری دەزانین بیٚ جیٚ نیە .

لە کوٚتاییدا هیوادارم شاهیدی ئەو روٚژیٚ بین کە تەواوی ئاسارەکانی کاک یوٚسف بکەونە بەر دەستی هەموان تا خاوەن رائیو شارەزاکانی ئەو بوار ددان بەوەدا بنێن کە ئەو خوا لیٚ خوٚش بووە چی بوەو چی کردوە ، بە هیوای ئەو روٚژەی و یادی هەر سەوز بیٚ .

نظيف حسام الديني :

هەر وەختەی کاک یوٚسفی بینێنیٚ ئنرژی گێرێنیٚ ، ئەڵبەتە ئەمن چون ئاشقو تەریقەتیەنان وە حەز بە عرفانی مەکەرو مەشیوٚ یوٚسفی رەسولٚ ئابادیم وەش بسیوٚ چون مەقامێوە عرفانیچش بیٚ ؛ وە عەزیزانێوە کە خزمەتو فەرهەنگو ملەتەکەیمان

مەکەران لاو ئەمنۆ رێزو ئحترامێوە تایوەتیشان هەن و داواو سەرکەوتەیشان پەی مەکەرو .

عبدالکریم فرهادی :

ما انسانها از آسمان نیامده ایم که مثل فرشتگان خدای مهربان پاک و منزه باشیم . فرزندان آدمیم و در کنار ما نفس و شیطان قرار دارند و ما را کم یا زیاد مورد اغوا قرار میدهند ... بگذریم و سخن در این زمینه را پایانی نیست .

مرحوم یوسف رسول آبادی مردی بود صاحب قلم و دارای اندیشه و منش خاص خود ؛ یادش به خیر باد و خدایش او را بیامرزد . سخت است درباره انسانها به قضاوت نشست ، او نیز همچون دیگران دارای محاسن و معایب خاص خود بود ، اما محاسن و نیکی هایش می چربید . مهربان بود ، خوش برخورد بود ، صاحب ذوق بود ، میخواست با همه تا کند ، کینه ی کسی را به دل نداشت ، خادم قومش بود ، در زبان و ادب فارسی و کردی و زبان مادری اش (اورامی) توانا و صاحبنظر بود ، مردی متواضع و دارای سجایای اخلاقی بود.

سید راغب احمدی :

خوشتر آن باشد که سر دلبران   گفته آید در حدیث دیگران

یادی از آنکه همواره در یادآوری دیگران یکی از نام آوران میدان بود و به گفته ی پروین صاحب آنهمه گفتار امروز سائل فاتحه و یاسین است .

درباره ی شخصیت فرهنگی و ادبی و اخلاقی مرحوم یوسف رسول آبادی جای بحث و گفتار بسیار است و به قول مولانا این زمان بگذار تا وقت دگر .

اما اشاره وار میتوان به چند مشخصه نظر افکند :

الف) ایشان در عرصه ی ادبیات فارسی و کردی و به ویژه اورامی صاحبنظر و دارای اثر بود .

ب) شعرش آمیزه ای بود از محبت و عشق و درد و تعهد و آرمانگرایی و غم و اندیشه ملی و مردمی . و از همه روشن تر بوی عشق و دلدادگی نسبت به مقام حضرت رسول (ص) بود که اگر درین دنیای مادی و بی روح کمتر خریداری دارد ، در آن دنیای صفا و معنا بکارش آید و او را از هول و ورطه ی قیامت برهاند .

ج) از دغدغه های جدی ایشان پاسداری و احیای زبان هورامی بود و همواره در هر فرصتی با تمام کوشش از آن دفاع میکرد . مرحوم یوسف زبان هورامی را نه یک گویش و لهجه بلکه آن را زبانی مستقل با دیرینه ای قابل دفاع میدانست و درین راستا با بزرگان و زبان شناسان درگیریهای جدی داشت . و نکته ی مهم اینکه در نثر و پخشان زبان هورامی خود دارای سبک بود . واژه ها و کلمات و ابزارهای قدیمی را با ترکیب ها و قرینه سازی ها چنان به هم می آمیخت که از آنها مضامین نو و تازه میساخت و عمدا با این کار میخواست واژه های هورامی را از فراموشی به صحنه ی زندگی و حرکت بازآورد . خدایش بیامرزد .

دکتر جزاء راهکان :

چندێ نوکتێ پەی ئەمن جاڵبێ بێنێ :

ئەووەڵ : تەنەووعو ئەفرادێوە کە رو مەراسمو یادبودو کاک یۆسفی ئەومێو دربارەو ئادێ قسێشان کەردێ ، ئەفرادێوە کە ئەفکارو ئەندیشێ موختەلفێشان بێنێ وە ئەما گرد جە عەلاقەیشان بە کاک یۆسفی واچێنێ و ئینە نیشان دەهەندەو دەرونێوە وەسیعو ئی فەردەیە بێ و بیەبێ باعسو تەجەموعو ئا ئەفرادیە .

دووەم : ئەفرادی شاعیر وە نویسەندێ کە ئا رو بەحسشان کەرد و جە زەمینەو وێشانو قسێشان هەنە پەی کەردەی ؛ نوقتەو شروعیشان ئەنگیزێوە بیەن کە کاک یۆسفی دەینێ پەنە و حەتتی بەعزێوەشان رشتەی فعلیشان ئەدەبیات نیەن .

سووەم : هەر شارێوە موعەدڵێوەش هەن و ئی موعەدڵە مەجموعو نومەراتو ئا شارەینە تەقسیم بر تعدادیش . جار جار فەردێوە حەزف مەوۆ ؛ وێتا مەزاندێ کە موعەدڵو برەی جە شاران مەجموعەن موعەدڵێوە عال نیەن یانی بە زۆر میاوۆ حەدو قەبوڵی ؛ ئیسە تەسەوور کەردێ نۆزدێوە یا بیسێوە چەنەش حەزف بۆ ، موعەدڵەکە کولەن مەی واری ...

و دەلیلەو ناراحەتی جامعەی ناخوداگاه پێسە چێوەین و گردێما دەرک مەکەرم کە موعەدڵو شاری بە لوەو ئەفرادێوە چندێ زەربە مەوینۆ وە بە لوەو بەعزەی ئەفرادیچ حەتا مەتاوۆ ئی موعەدڵە بەی سەر ... و لوەو کاک یۆسفی قەتعەن حەزفو نومرێوە بیسی بێ جە کارنامەو شارو پاوەی ، ئیشەڵڵا زوتەر جە پەیو جوبرانو ئی

نومرەینە و تەرمیمو ئی موعەدڵەیە بێمیٚ نە بە وەسیلەو حەزفو نومرە خراوەکان بەڵکو بە وەسیلەو ئیجادۆ نومرە خاسەکان .

حسن قادری :

مرحوم محمد یوسف رسول آبادی شخصیتی علمی فرهنگی و از چهره های نامی منطقه ی پاوه و اورامانات بودند که عمری را در کسب و انتشار فرهنگ و هنر این دیار سپری کردند .

انسانی وارسته ، متدین و صاحب نظر در امورات سیاسی اجتماعی ، اهل مدارا و تعامل با اقشار مختلف جامعه ، پزوهشگری با نشاط و خوش ذوق بودند .

مرحوم رسول آبادی روشنفکری مسلمان ، اهل اندیشه و قلم ، صاحب آثار گرانبهای شعر و ادب بودند . حضور فعال ایشان در محافل علمی و فرهنگی و ارائه آثار در اکثر سمینارها و همایشها خود گویای وزن علمی و فرهنگی ، سیاسی و اجتماعی آن بزرگوار بود .

ایشان قدرشناس خدمات فرهنگی ، عمرانی و هرگونه توسعه ای در شهرستان پاوه بودند .

اگر کار ارزشمندی در شهرستان انجام میگرفت ، برای تقدیر و تشکر از نهاد مربوطه از دیگران سبقت میگرفت و متولیان را به ادامه کار ریشه ای و اصولی تشویق و کمک میکردند . اهل نقد و انتقاد سازنده بود و چه بسا این روش به کام بعضی ها خوشآیند نبود

از تملق و چاپلوسی بیزار بود و هیچگاه دین و ملیت خود را وسیله ی زر اندوزی و کسب امتیاز از صاحبان قدرت قرار نمیداد .

مرحوم کاک یوسف در برگزاری همایشها و سمینارهای علمی و فرهنگی شهرستان پاوه از جمله همایش گستره ی فرهنگ هورامان ، مشاهیر هورامان و جشنواره آواها و نغمه های هورامی توسط اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی نقش بسزایی داشتند .

روحش شاد و یادش گرامی باد .

معصوم صفیعی :

دوستی گر مایه اش صدق و صفا و راستیست ... فرقت آن راد مرد در جمع یاران کاستیست

ماموستا یوسف داروو سەمەروو باخوو ئەدەبی بیْ .

رەنگوو واتەکانش جە خمخانەو دلاْنەنە رەنگەش گرتێبیْ ، تامو چێژوو واتەکانش وشە بە وشە تام مەدْووە ، کردەوەی ئابوریش تەمامو کەماڵەن ، جە دوٚسیو بەرادەریەنە ساڵوو رەنگ نمەژناسوٚ و جە کولْ چینەینە دوٚسوو برادەرش هەن .

فرەو ساتیش نا خزمەتو خەڵکیەنەو جە حجرەکانەنە . وێش بە سوختە مەزانوٚ ، جە ناحەقی تورەنوو حەز مەکەروٚ رخنەش وەنە گیریوٚ .

جە سەفەرەنە قالْ سوکەنوو جە دیانەتەنە هیقمەن ، جە شیعر و ئەدەبەنە بلیمەتەنوو هەمبانە بورینەو وشەو هەورامیانەن وە جە چەم پوٚرە خشنایەنە پسپوٚرەن .

سەرجەمو باسو ئی پیایە ئینەنە واچوو :

عالمیْ بەرز و بەرێز ، دوسیْ پاکوو بیْ ریا و ماموٚسایوە دڵسوٚز و چالاک بیْ ... یادْش نا دڵمانەنە !

محمد ابراهیمی :

در خصوص کدام ویژگی استاد یوسف رسول آبادی باید گفت ؟ کدام وصف او را باید توصیف نمود ؟

صادقانه بگویم این ادیب مجاهد در یک کلام عاشق بود ، عاشق خدا ، عاشق خلق خدا و عاشق خدمت به خلق ، هفده سال افتخار کسب علم و مصاحبت و مجالست در محضرشان این جرأت را میدهد که شهادت دهم لحظات شیرین و گرانبهای عمر استاد در راه همان عشق پاک و هدف مقدس و متعالی‌اش سپری شد.

استاد معلمی دلسوز ، دوستی صمیمی ، شاعری توانا ، هنرمندی متعهد ، برادری غمخوار ، همسری مهربان ، پدری رنجدیده و شهروندی دردمند و دلشکسته بود .

شجاعت و شهامت کم نظیر ایشان برای همیشه تاریخ این مرز و بوم مثال زدنی خواهد بود .

برخود میبالم و مفتخرم چنانچه راهنمائیهای حکیمانه ، انسان ساز و روح نواز آن استاد فاضل را نصیب برده و از آن دریای پرگهر به قدر وسع مروارید گرانبهای معارف و در و مرجان علم و اندیشه را صید نموده باشم . حیات با عزت خیل دلسوختگانش را مدیون و مرهون غیرت و فداکاریهای خالصانه آن استاد وارسته دانسته و به جهد و باور آن یار سفر کرده در باروری و کشف استعدادهای پنهان در تقویت بنیه ی اعتقادی جوانان و نوجوانان ؛ باور و ایمان راسخ داشته و دارم .

با استاد کولەباری از خاطره ها دارم اما :

شنبه یازدهم آبان هشتاد و هفت ساعت ده شب در نقطه ای از شهر در حین انجام یک وظیفه اجتماعی و افتخاری بودم که ناگاه صدایی آمد : خسته نباشی ، این وقت شب اینجا چکار میکنی ؟ راستی جایی میروم و اگر زود برگشتم پیشت خواهم آمد ؛ با حالتی غیر از حالات گذشته چشمانش را در چشمانم فرو برد و دستش را به نشانه خداحافظی مهربانانه تکان داد اما تنها کمتر از نیم ساعت بعد صدایی لرزان از طریق تلفن خبر سفر بی بازگشت استاد به دیار باقی را ندا داد . سلام به روزی که بدنیا آمد و به روزی که از آن رخت بر بست و به روزی که دوباره برانگیخته خواهد شد .

محمد نجیب حسنی :

کاک یۆسف ؛ پەپوولێو بیٚ باڵیٚ وێش سۆچنیٚ تا پەپوولەکیٚ باڵێشا نەسۆچا ، شوٚلە چراوێو بیٚ پەی فەقیرا تا وەختێو شەوێنە مزیارە بەر نەگلێرا .

کاک یۆسف ؛ گوڵێوی سوور بیٚ تا بە گوڵە سوورەکا نیشانە دۆ سووری وێشا چەنی برمانا ، بەڵام داخەی گرانەم داریٚ بیٚ رەحمەو مەرگی دەس کەنەش کەرد و ناسش تا رەنگەو وێش برمانو ، رۆحش شادٚ بۆ .

جهانگیر محمودویسی :

مامۆستا یۆسف کەسایەتیێوە بیٚ وەشش جە وارای ئیٚ ، واراو کۆمەڵگای جە روانگەو ئادیٚ یاوای بە مافە بنەرەتە کۆمەڵایەتیەکان بیٚ .

پەوکەی هەرمانەو کٚلتوری و ئەدەبیش وستەبیٚ سەرو شانە مانیاکانشوٚ.
پی مانایە ماموستاو وشە زەریفەکان ، پەی خەڵکەکەیش بیٚ .
ئەچی دمای ، چ خاس و چ یاگێو رەخنەی بوٚ ، ئێمە ئادٚی بە نویستەکانشوٚ مەشناسمیٚ .

پروىز بابایی :

وێم فرە مەدیوٚنش مەزانو ، مەحاسڵ بێنیٚ و کاک یوٚسف دەبیرم ، سەرو کەڵاسێوە تا وەختێوە زیادٚە ئاوریٚ ، واچیٚ ئادەی پەرویز شیعرێوەمان پەی بوانەوە .
ناشوکری نەبوٚ ئانیٚ ئەمن نویسیٚنێشان هەر شیعریٚ نەوێنیٚ بەڵام کاک یوٚسف پی کارەیشە هەم ئەمن هان دیٚ پەی فرە وەنەی و فرە نویسەی و هەم لاو رەفێقەکانموٚ شەخسیەتم بەریٚ سەر .
دە دواندٚزە ساڵیٚ دماتەریچ جە جەلەسەکانو ئەنجومەنیەنە زانیٚ ئەمن نەختێوە فرەتەر جە رەفێقەکانم ورکەو شیعریٚ هەورامییێم هەن ؛ وێش واچیٚ (پەی کەسی پارتی نەکەرو پەی پەرویزی پارتی مەکەرو وە وەختیچ نەووٚ مەبوٚ بەی شیعریٚ هەورامییٚ بوانوٚوە) .
قسیٚ فرێنیٚ و را نیەنە ؛ ئاخر قسێم : کاک یوٚسف نەویایە ئەمن چکوٚ و خزمەت بە شیعرەو هەورامانی چکوٚ ... یادٚش بە خەیر .

مختار هدایتی :

هاوار ؟ پاک بیٚ و زەراڵ ، هەر بە وێنەو تافو بڵیٚی . بیٚ دەنگیش پەر مانا و جاری پسە سیروانی . دەریا دڵشەنە تاسیا بیٚ ، ئاواتێش بە باڵاو شاهوٚی دانە دانە دەمو وایوٚ
هەناسەش هەوری پێکنێوە و دیمەن بە دیمەن شاخ بە شاخ حەسرەت وارنیٚ ، غەریوێوە ئاشنا بیٚ ئاشناش خەم . خەمو نانیٚ ، خەمو ئاویٚ ، خەمو خاکی پاژنە ترەکای ، خەمو زوانی داخ کریای . لیٚ قولاٚیی چەمیٚ یاریوٚ تەژنەئیش پەتروٚکەش بەسەن .
بابەش هەوار ، ئەدٚاش هانە ، کەسش کوردی بیٚ هێلانە ...
بە دڵێوە پەر جە هیوا ئندٚە لوا سەر ئندٚە جە بەرزایوٚ مندرا

بی بە هەڵۆیوە بەرزە فڕ   وێرەگێوە لێڵ و دڵگیربالێش   گرتەی رووەو مانگە
تەنیای تەنیا   گەرچی عومرێوە کۆتاش بێ   بەڵام بە سەربەرزی ژیوا
هەرچنێ عومرێوە کۆتاش بێ   بەڵام بە نەبەزی ژیوا

عدنان مرادی :

حوالی سالهای دبیرستان با مردی خوش سیما و نکته سنج آشنا شدم ، او اهل دل بود ، اهل مدرسه ، صاحب ذوق ، خوش صدا ؛ انگار دستانش برای نگاشتن آفریده شده بود و زبانش برای سرودن ؛ هیچ کلمه ای را حرام نمی کرد ؛ کم گوی و گزیده گوی ، چه در گفتن ، چه در سرودن و چه در تدریس . شاعر بود ، شعر شناس ، او بر شعر تسلط داشت : اورامی ، سورانی و فارسی را خوب می خواند ، خوب می نگاشت و خوب می سرود .

با او که آشنا شدم پنجره ای روشن و تازه به دنیای شعرم باز شد راهنمای ندانستهایم بود ، معلمی دل آشنا به درد های جامعه و دل آرامی که آرام بخش دل ها بود ؛ خوب قرآن را تلاوت می کرد ، قرآن را می فهمید ، مولوی را طی کرده بود و عطار را در ذهن داشت ، با سعدی دوست بود و با مولوی کرد همنشین ؛ هروقت که شعری تازه می سرودم می گفت : هر روز بهتر از قبل میشوی و این دل گرمی بزرگی برای شعرهایم کوچکم بود ؛

با او بزرگ شدم و این دوست و استاد خوب با من بود ؛ سرمشق شعرهایم ؛ او برای من تکرار نشدنی و ناب بود ؛ او رفت و تنها گریه هایم رابطه من با اوست حتی در خواب هایم ، قصه هایم و غصه هایم ؛ شعر هایم بوی خیال او را می دهند ؛ همیشه به یادت هستم استاد عزیزم .

فریبرز موسی زاده :

نوشتن در باب کسی که چون فرشته بر بام ستارگان سکنی میگزید تنها با قلبی از آفتاب میشود آنرا نقاشی کرد ... در طول دورانی دوستی‌ام با رسول آبادی که بر دایره‌ی ادبیات و شعر اورامان منقش گردیده بود ، همواره دانسته های عمیقش و مداقه های ظریفش بر ساحت شعر برایم زیبنده بود چنانکه در بر موسیقی باران

همیشه گوشم را بدامان آن سمفونی میسپردم و دربر ریزش شعر و خطابه‌ی آن مرحوم نیز چه خرسند و شادان میگشتم .

آقای رسول آبادی در طول عمر مفیدش با قلم و خطابه اش بر آن بود تا قامت ادبیات اورامان را آنچنان که لایق و سزاوارش میباشد در عرصه ادبیات ایران و کردستان معرفی نماید ؛ و در این چند صباح آخر عمر اهتمام و همتش بر شعر و ادبیات اورامان متمرکز گشت و در این میدان نیز بسیار توانمند ظاهر گردید .

دو روز قبل از فوتش با اینجانب و دو سراینده سیاچه‌مانه در خانه‌باغی که برای تهیه یک برنامه تلویزیونی رفته بودیم میگفت : من این آخر عمر را برای زبان و ادبیات هورامان اختصاص داده ام و من در جواب گفتم : بی شک ادبیات و زبان هورامان از تحقیقات شما مستفید خواهد شد و واقعیت انکار ناپذیر آنست که این مرد شریف ، ادیب و شجاع این آخرین کلامش در باب هورامان بود اما هورامان این آخرین بار نیست که او را به یاد میآورد بلکه همواره وی را عزیز و گرامی میدارد . یادش گرامی و روحش شاد .

شهرام نادری (بنمایندگی از اهالی موسیقی پاوه) :

نکته‌ی فراموش شده‌ی آقای رسول آبادی این بود که ایشان یکی از عاشقان و تلاش‌گران عرصه‌ی موسیقی در شهرستان پاوه بود اما متأسفانه هیچ گونه بحثی به عمل نیامد . او همیشه یکی از کوشش گذاران و زحمت کشانی بود که برای ترتیب دادن مراسمات موسیقی ، جشنواره‌ها و حتی دغدغه جهت آکادمیک کردن موسیقی هورامی داشت ... درضمن آقای رسول آبادی علاوه بر شعر چند کار موسیقی آماده کرده و آهنگها و ملودیهایی نیز ساخته بود که برخی از آنها توسط خوانندگانی خوانده شدند (که مشهورترین این خواننده ها که یکی از آهنگ های ایشان را خوانده‌اند آقای ناصر رزازی بوده است) .

محمدآشنا عباس‌منش :

بزرگ بود ... و از اهالی امروز بود ... و به افق های دور می نگریست ...

نوشتن یا سخن راندن درباره کاک محمد یوسف رسول آبادی مردی که از خواستگاه های زلال و زیبای زبان و ادبیات هورامی و سورانی و فارسی آگاه و

ظریف کاری ها و نازک خیالی های آنها را حلاجی نموده بود کاری است بس سترگ و گران و به قول برادران تاجیک کلان .

بدون هیچ تعریف و توصیفی و به صرف داشتن ارتباطی منطقی ، علمی و صمیمی با آن مرحوم می توانم بگویم یکی از چهره های ماندگار زبان و ادبیات هورامی و سورانی بود .

مداقه و غور در ادب فارسی و غرق شدن در مفاهیم و معانی بلند قرآن کریم از او ادیبی ساخته بود که در زبان و ادب کردی متن هایی زیبا و با شکوهی را از خود به یادگار گذاشته بود .

کاک محمد یوسف مردی بود زلال ، دوست داشتنی و عاشق ، همین خصلت ها کافی بود تا او مثل جان در دل مردم و دوستانش جا خوش کند و مصداق واقعی این تک بیت بلند شاعر بزرگ سبک هندی باشد که می فرماید :

همچو جان در قالب گبر و مسلمان رفته ام

تیغ بر خود می زند هر کس که با من دشمن است

و به راستی مرگ او و برگزاری مراسمات باشکوهی که خیل مشتاقان و دوستداران و مخالفانش را به ناگاه دور خود جمع کرد ، این حقیقت را به من یکی حداقل فهماند .

او درک انسان بودن و انسان شدن ما را بالا برد و طعنه ها و روایت های ناصواب را نادیده گرفت و هیچ وقت از کینه نابخردان و کج فهمی دوست‌نماها ناراحت و رنجیده خاطر نشد ، چرا که میگفت :

از ازل ایل و تبارم همه عاشق بودند   سخت دلبسته این ایل و تبارم ، چه کنم؟

این اواخر هم که بار دیگر انجمن ادبی هورامان از شهرستان پاوه را بعد از یک تعطیلی ناخواسته به راه انداخته بودیم با کمال میل و با اشتیاقی وصف ناشدنی پا به پای ما جوان ها به انجمن می آمد و مثل دیگر اعضای وفادار و دلسوز انجمن ،کارهای پیش پا افتاده و معمولی ای که هیچ وقت در شأن و منزلت ایشان نبود انجام میداد و مشارکت میکرد و غیر مستقیم به ما یادآور می شد که :

کوششی من زۆر بە جیبە و زور رەوا   چونکە قانونی تەبیعەت وایەوا

هرکسی کو دور ماند از اصل خویش   باز جوید روزگار وصل خویش

اهل دروغ و ریا و تعریف و تمجید نیستم همچنان که او نبود اما گیتی تا سالیان سال چنین فرزندی برای شهر عزیز و محرومم به ارمغان نمی آورد و این دریغ و حسرتی افزودنی را برای ما به همراه می آورد چرا که نتوانستیم بیشتر و بهتر از این کان معرفت و بزرگ مرد فرزانه فیض و بهره ببریم .

باید اعتراف کنم به خودم قول داده بودم که حداقل در هفته ۲ساعت در خدمتش باشم تا بتوانم ادبیات کلاسیک هورامی و سورانی را به ویژه دیوان میرزا عبدالقادر پاوه ای بزرگ را با او مرور کنم و از داشته های علمی و ادبی و زبانی و تاریخی و نکته های نغزی که می گوید یادداشتها در ذهن و زبان و دفترم بردارم اما دریغ و حسرت که این فرصت متعالی با پرواز ناوقت او به آسمان از من گرفته شد .

حافظه و فرهنگ شفاهی اش مرا شیفته خود کرده بود اما وقتی مقالاتش را که در کنگره ها و مجلات کردی ارائه کرده بود دیدم ، بیشتر متوجه دانایی و توانائی هایش شدم .

نوشتن درباره او و برای او افتخاری است برای من تا بتوانم روی شانه های بلندش بایستم و خود را بیشتر و بهتر به مردم خوب کرد بشناسانم .

و در پایان تنها می توانم بگویم : بزرگ بود و از اهالی کلمه بود .

شایان ربیعی :

روزی که قرار شد از طرف دانشجویان کرد دانشگاههای تهران سوگنامه‌ای برای مجلس ترحیم کاک یوسف رسول آبادی بنویسیم ... انتظار نداشتیم با استقبالی چنان گسترده از طرف دانشجویان روبرو شویم .

اتفاق خجسته ای که دل‌نگرانی هایمان از سفر همیشگی کاک یوسف را تصلی میداد .

به یاد میآورم روزی به من و چند تن از دوستانم گفته بود :

" هورامان در قلم های شما جریان دارد نه در کوه ها و چشمه ها ! "

نعمت رحمانی :

" له دونیای زیندوو و پڕ له جووڵەدا هیچ شتێک تا سەر بێ گۆڕانکاری ، بوونی نییە " (نەهرو)

کاک یوٚسف وەکوو ماموستای زمان و ئەدەبی کوردی و هوٚگری ولاٚت و نەتەوە ، هەڵگری تایبەتمەندی دیار و ئاشکرای کوٚڵنەدان و نەبەزین بوو ، بوٚیە بوٚ هەمیشە لە دڵ و ویژدانی گەلدا دەمێنێتەوە . ژیانی بەنرخی کاک یوسف هەڵگری چەندین گوٚرانکارییە ، بوٚیە پەیفین لە سەر کەسایەتی ئەو مەجاڵ و دەفتەری زیاتری دەویٚ .

ئەوەی راستی بێت ، بەرێزیان لە سەر جەم ژیانی پڕ لە هەوراز و نشێویدا هیچ کات دەستی لە ئەدەب و خوٚزگەکانی ئینسانی کورد هەڵنەگرت ، لە هەمان حاڵیشدا وەکوو چالاکێکی ناوچەی هەورامان و شاری پاوە بە پەروٚشەوە سەرقاڵی کەم و کوٚڕیەکانی کووچە و کوٚلاٚن خەڵکی شارەکەیشی بوو .

سەد مەخابن مەرگ مەودای نەدا تا زیاتر بژی و زوٚرتر خزمەت بکات .

هیوادارین ئێش و ناسوری کوٚچی دوایی ئەم تێکوٚشەرە پشوو درێژ و نەفەس بەرزەی هەورامانە ببێتە هێز و هەوێنێک بوٚ گەشە پێدانی فەرهەنگ و ئەدەبی کوردی .

کیهان عزیزی :

نەبوون بیچمێکیترە لە بوون

شاعیران و روٚشنبیران و بەگشتی ئەوانەی خاوەنی کەڵکەڵەیەکی تایبەتن ، بەردەوام لە گەڵ غەمێکی هەژێنەر بە ناوی ‹دووری› ، ژیان دەبەنە سەر . دەبیٚ بزانین ئەو غەمە لە تەک ‹هەستی دووری› جیاوازە . ئەڵبەت مانای دووری و غەریبی تەنیا لەمەودا دا نایەتە بوون ؛ بەڵکوو ، ئەوە نەناسین و بەخوٚ ناموٚ بوونە لێرەدا چەمکی دووری و هیجران واتا دەکات . بەرێز خوالیٚخوشبوو کاک یوٚسف رەسوولٚ ئابادی لەو کەسایەتیانە بوو ئەو هیجرانە ، ئەو دەردە ئوٚقرەی لیٚبریبوو ، کە بوٚچی تاکەکانی نەتەوەکەی ئەوەندە بە خوٚیان و بە مافەکانیان و بە ولاٚتەکەیان کەمتەر خەمن ؟ چون ئەکریٚ شوناس و بوونی خەڵکانێک تا ئەو ئاستە بە لایانەوە بیٚبایەخ و نزم و نەوی بکرێت ؟ ... بوٚیە لە نیشتمانی خوٚیدا هەمیشە چەشنی ئاوارەیەک دەسوورایەوە ، وەک بلێی ئەوداڵی شتێکی دانسقە بێت . کەلو پەل و کوٚڵە پشتی سەفەریش تەنیا دەفتەرێک بوو لە بندەستیدا کە هەر ئەم دەفتەرەش تا دواهەمین هەناسەکان هاورێی ئاوارەیەکانی ژیانی بوو .

ئەڵێن بوونی ئێمە لە ئاقاری زوانە . (لێرەدا لەجیاتی زمان ، زوان بەکارهات . چون ئەو بەرێزە باوەری وا بوو کە زوان درووسترە) لە راستیدا نیشتمانی راستەقینەی شاعیریش هەر زوانە . بوٚیە بەرێز کاک یوٚسف زوٚر بە پەروٚشەوە پارێزگاریی لەو بوونەو لەو نیشتمانە دەکرد . بەر دەوام بیریشی لە رێساکانی زوان دەکردەوە و زوٚر پەشوٚکاوی شتە هێشتا نەدوٚزراوەکانی زوانیش بوو . رەنگە هەر بەم بوونەوە بێت کە شیعرەکانی خاوەنی زمانێکی پارا و رەوان و خاوێنن . بە راستی لەمەو دوا یادی ئەو خوٚشەویستە لە بەندەرەکانی تەنیایی دا حکوومەت دەکا .

اکرم حسن زادە (سەریاس) :

لە دەلاقەی بیری دوورم گزینگیٚکی هەرە جوان دێت و هێدی هێدی بەرەو سنووری یادە تامەزروٚکانم سەر دەکویٚ ، دێت و دەستی یادەکانم لە گەردنی بیرەوەریم گریٚ دەدا و چاوەکانم ئەبا لە بوٚ سنووریکی جوان و مەزن ، سنووریکی پڕ لە عەشق و پڕ لە یاد و پڕ لە تاسە ...

ئەمبا لە بوٚ کاتەکانی لە گەڵ یەک بوون ، ئەمبا لە بوٚ ساڵەکانی پێشوو ، ئەو ساڵانەی کە زوٚر دوور نین بەڵام کاتیٚ یادی ‹کاکە هاوار› دێت و تێکەڵ ئەبیٚ بە بیرەوەریم سەد ئەوەندە ساڵەکانم لیٚ دوور ئەخات ، ئەوەندە دوور کە ناتوانم دەستی یادی پیٚ گەیێنم ...

ساڵەکانم لیٚ دوور نیەن ، بەڵام وەرز بە وەرزی ئەو ساڵانە خەمی دووری ‹یوٚسف› کردویەتی بە زیندانی چاڵاوێکی نادیار کە چاوەکانی یادەکەم لە کەنعانی پڕ لە خەمی دەرونمەوە هێورهێور سومایان دادەنێن ...

کە ساڵانی پێشوو دێرمە پێش چاو هیچ نابینم جگە لە توٚ کاکە هاوار جگە لە توٚ و چاوەکانت کە هەستێکی ئەهورایی ، بە نەرمی ئاو ، بە ناسکی خەیاڵی ون ، بە بەرزایی بیری پیرت ، بە گوێی هونەرمەندە عاشقەکان ئەچرپێنی ...

وشەی جوان و بیری ژیرت خوٚشەویستی نیشتمانی لە گەڵ خوێنی سورو گەشی هونەرێکی قەد نەمردو تێکەڵ ئەکرد ، ئەیکرد بە کانیاوێکی روون و مەزن بوٚ ئاودێری فەرهەنگی خوٚماڵی کوردی ئەم وڵاتە ...

کاکە هاوار لە بیرت داین ، لە دڵمان دایت ، بیری جوانو وشەی پیرۆزو کردەوەی چاک و پاکت گوارەی گوێچکەی یادەکانی لە بیر نەچوو ، هەتا ماوی نیشتمانن ...

جمال جباری :

بەراسی باس کەردەی جە بارەو ئەنجومەن ئەدەبی پاوەی بێ باس کەردەی سەروو ماموٚسای نەمری کاک یۆسفی رەسوولْ ئابادی بێ یاگەن .

گاهەز یۆ جە کەسانێوە کە هاندەروو لاوەکان پەی ئامەی بە ئەنجومەنی و هەنگام نیەی لێ مەیدانوو ئەدەبیاتی بێ ، بیەو کاک یۆسفی لێ ئەنجومەنیەنە بێ .

وەختەی مەوروونۆ ویرم وەختێوە پەی ئەووەڵ جاری پام نیا لێ ئەنجومەنیو شیعرێوەم وەنەوە (فرە لاوازە) ؛ بە راسی کاک یۆسف ئندە دڵ گەرمیو هانش دانێ ئیتر جە ئا رۆوە تا ئیسە نەتاوانم وەروو لوەو ویم پەی ئەنجومەنی گێروو وە بە تایبەت نەگنوو شونەو ئەدەبیاتوو گەلەکەیمان .

راسەن ئیسە کاک یۆسف نیەن لێ ئێمەنە ، بەڵام ئێمە هەمیشە سێوەرو ئاذی سەروو سەرەو وێمانۆ و ئەنجومەنەکەیوە هەست مەکەرم ... یاذش تا دنیا دنیان هەر سەوزەن !

داوود غفاری (ئارۆ) :

یەک دەقیقە ؛ بێدەنگیەک بۆ ماموٚستایەک !

ئەگەر لە روداوو ساتە هەستار و پر گێرەو کێشەکانی دەیەی ٥٠ ی هەتاوی و جوٚش و خرۆش و هەڵوێستە هەستیارانەکانی ئەو دەمی تێپەریین ، نێونجەکانی دەیەی ٦٠ دەکرێ وەک کرانەوەی دەروازەیەکی فەرهەنگی ، ئەدەبی و رۆشنبیری کوردی کوردستانی ئێران حەسێبی بۆ بکرێ . دیارە ئەو شەپۆلی کرانەوەش هەرزو دەفەری پاوە و هەورامانیشی گرتەوەو بە دوای هاتنەئارای ئەنجومەنی ئەدەبی و هاتنەگۆ و هاواری پروزانی پرچەکانی هەڵەبجە لە شێعرە خنجیلانەکانی (خەزانی هەڵەبجە) داو هاتنە چاپی دیوانی میرزائەولقادری پاوەیی ، پۆلێک رۆڵەی بوێر و ئازا هاتنە ناو ئەم کایەیە و ئیتر کاکە یۆسفی رەسولْ ئابادی وەک سەرتۆپی ئەوان بوو .

ناوێک کە توٚزێک دواتر لە دەبیرستانەکانی پاوە دا تەقیەوەو ئیتر هەمووان تامەزروٚی بینینیان دەکرد. دیارە منیش وەک لاوو قوتابیەکی کورد (کە گواستنەوەی زوٚرە ملیٚ منی هێنابوە ئەویٚ) ، بە ئاواتەوە بووم کە وەک شاگردێک ببمە میوانی وانەکانی . ئەودەم وا باو بوو کە ئەو ماموٚستایانەی ئەزموون و شارەزاییان زوٚرترەو لەوانە وتنەوەدا پسپوٚرن ، دەبو بوٚ پوٚلەکانی سیٚ و چواری دواناوەندی (ئەوکات) تەرخان بکرین ، هەتا وەکو قوتابیان بوٚ وەرگرتنی دیپلوٚم و دەرچوون بوٚ زانکوٚ پەروەردە بکرین . کاک یوٚسفیش لەوانە بوو .

ئەمن پوٚلی دووهەمی دەبیرستان بووم . بە هوٚی زوٚر بوونی قوتابیەوە پوٚلەکەمان بە سەر ٧ کەلاس دابەش کرا ، ئەمن کەوتمە کەلاسی دووهەمی (ج) و بەخت یارم بوو تەنیا ئاواتم (هەتا ئێستەش) کە هاتەدی ، ئەوە بوو کە ماموٚستای ئەدەبیمان ، کاکە یوٚسف بوو . ئەو ساڵە و ساڵانی دواترم قەد لە بیر ناچیٚ . ماموٚستایەکی بە تەواوی مانان بوو ؛ دڵسوٚز ، زانا ، روٚحسوک و لەسەرخوٚ ، جوان و رێک و پێک و رازاوە بە جل و بەرگ و رومەت و زمان و وشەی پاراوی کوردیەوە . دەتگوت شەکەر بە لێویەوە دەباریٚ . هەرگیز لەعانی وانەگوتنەوە و گاڵتە و جەفەنگ و هیچ کاتێکی تر دا ، گەل و خاک و زمانەکەی لە بیر نەدەکرد و هەردەم پەروٚشی بوو ؛ سیاسەت ، فەرهەنگ ، ئەدەب ، هەژار و هێمن و ...

گەرچی لە باری بوٚچوونی سیاسیەوە زوٚر لە یەک نیزیک نەبووین ، بەڵام شەپوٚلی ئەندێشە و بیژنەتەویەکەی زوٚر زیاتر منی خستە ناو ئەم بەحرەوە و ئاساییە کە دەیان جار پێکەوە لەو سیروانی تێژ و پر خروشە دا (بەرەو ژور) مەلەمان کرد .

بەڵیٚ کاکە یوٚسف کوری شیاوی وڵاتەکەی بوو ، سەرجەم کە لێن و قوژبن و سوچەکانی کوٚمەڵگەی کوردی بەسەر دەکردەوە و بە پەروٚشی بوو بە چەشنێک کە بەش خوراو بوونی گەلەکەی ، سەری لیٚ شێواندبوو !

دیارە ژیان و کەسایەتی و بەرهەم و ئاسەوار و چالاکیە فەرەەنگی و ئەدەبی و کوٚمەلایەتی و سیاسیەکانی ، دەکریٚ و دەبیٚ بە شێوەیەکی ورد و جیددی تێرامان و هەڵوێستەیان لە سەر بکریٚ و ماف و حەقی تایبەت بە خوٚی بدرێتیٚ . گەرچی یوٚسفیش وەک هەر مروٚڤێکی تر ، دەبیٚ لە هەر کام لە بوارەکانی ژیانی دا تووشی هەڵە بووبێت ، کە ئەمەش خوێندنەوەی تایبەت هەڵدەگریٚ . کە وا بوو تا ئەو کات ، بە خێرا و بە ئینسافەوە ؛ _ سلاوێک و دەقیقەیەک بێدەنگی بوٚ کاکە یوٚسف !

جمال مرادی :

مامۆستای کۆچ کردوو کاک یۆسفی ڕەسوڵ ئابادی ، بە درێژایی ژیانی پڕ لە تەنگ و چەڵەمیدا ، گەورە ئامانجی ئەوە بوو تا لە خزمەتی خودای میهرەبان و خەڵکانی بە شەرەفی خودا دا هەنگاوی هەڵ گرتووبێت .

ئەم خودا لێ خۆش بووە هەرگیز بە ئەنقەست کەسێکی لە خۆی نەدەرەنجاند .

مەگەر بەرامبەرەکەی لە هەڵوێست و بڕیارەکەی ئەو دا تێ نەگەیشتوبێت .

بە ڕاستی مامۆستایەکی شیرین زمان بوو . بەم هۆیەش بەرامبەر بە کۆمەڵانی خەڵک پێوەندی باشی هەبوو ، پڕ بە دڵ لە خەم و شادی خەڵکان دا خۆی بە شەریک دەزانی . یاد و نێوی ئەم مەرحوومە گەشاوە بێت .

فتح اله نجفی :

استاد یوسف رسول آبادی ، استادی بزرگ در امور فرهنگ و ادب و اندیشه ، نویسنده ای توانا و لایق ، شاعری خوش ذوق ، ادیبی فهیم ، عارفی متواضع و هنرمندی با صدای دلنشین و از روشنفکران دیار هورامان بودند .

اساتید ، نویسندگان ، ادیبان ، صاحبان قلم و اندیشه و شعرا ، خود را شاگرد این استاد میدانستند و از او فیض میبردند .

ایشان شخصیتی با ارزش در عرصه انجمنها و همایشهای ادبی و فرهنگی در منطقه و استان کرمانشاه و کردستان ایران و عراق و استاد زبان کردی بشمار میرفتند که سالها در راه ارتقای سطح فرهنگ جامعه تلاش و خدمت نمودند .

آثار فرهنگی و ادبی و اندیشه ایشان چل چراغی است که سالها نورانی و روشنی بخش جامعه فرهنگی و ادبی خواهد بود . وجود این شخصیت فرهنگی و ادبی همیشه یادآور نام شعرا و نویسندگان قرون گذشته از جمله : میرزا عبدالقادر و قانع و مولوی کرد و نالی و بیسارانی و ... بود . پژواک هاوار ، هاوار استاد هاوار بر هر بام و برزن و کوه و دره و باغ و چشمه و ... طنین انداز بود . هاوار درونی استاد هاوار یکی از هزاران اندیشه و آرزوهایی بود که استاد برای بهبود و تغییر وضعیت فرهنگی و ادبی و ارتقای سطح فرهنگ هورامان و اجتماع خود در درون داشت . کوه ها و چشمه سارهای منطقه ی شاهو ، زاولی ، هانه زلیخا ، لاره کاو ، سراب هولی ، آتشگاه ، شیلماو ، هانه شیخ حسن ، کوسالان ، دالانی و ... آن قدم گاه این عاشق

وطن و طبیعت هیچگاه صدای دلنشین او را فراموش نخواهد کرد و خستگی راه را از تن دوستان و همراهان خود بیرون میکرد ، استاد هاوار به مردم و وطن خود عشق میورزید و به آنها افتخار مینمود . یاد و خاطراتش همیشه در دلها زنده خواهد بود .

عبداله کاکابرایی :

در سوگ استاد سفر کرده کاک محمد یوسف رسول آبادی (هاوار)

در سرزمین اهورایی کردستان بس ادیبان و شاعران و هنرمندان پرورش یافته که در مقایسه با افراد سرشناس و پایه بلند ممالک دیگر هیچ کم نداشته بلکه اینان با شرایط و وضعیت سیاسی و اقلیمی نا متناسب توام با عشق به اصالت و حفظ آداب و شعایر در راه اعتلای فرهنگ غنی ملت کرد و اعلام موجودیت خود پای فراتر نهاده و با تحمل سختی ها و دشواریها از خود آثار و تفکراتی را بجا گذاشته که بعد از مرگ تحسین همگان را بر انگیخته و با تلاش طاقت فرسا در دوران حیات نام خود را بعد از سفر از دنیای بی وفا برای دیگران و تاریخ علم و ادب در جریده دائرهالمعارف ادبی زمانه ثبت نموده اند . از جمله ی این عزیزان استاد گرانمایه آقای محمد یوسف رسول آبادی بود که همواره روحش شاد و یادش گرامی باد .

سبب آشنایی بنده با این شاعر و ادیب گرانقدر از زمان نوجوانی یعنی سالهای ۱۳۴۸ ه.ش بود ، چون وی از استعداد هنری و صدای زیبا و دلنشین برخوردار بود من هم به سبب علاقه قلبی با وی ارتباط داشته و از دوستان صمیمی ام بود . زیرا با خصوصیات اخلاقی و رفتار و بینشی که ایشان داشت اگرچه اختلاف ین گاهی روابط دوستی را تحت الشعاع قرار میدهد اما این انسان نجیب وجه مشترک خود را در روزنه ی دیدگاه خود منعطف نموده و هرکسی از استعداد خاص هنری ، ادبی یا سیاسی برخوردار بود با ایشان روابط دوستی داشته و حتی در پایه های ورزشی از جمله کشتی ، دو ، پرش و بازیهای محلی و حتی جدید سر رشته داشته و مورد توجه همسالان خود بود . در بسیاری از مناسبتهای خانوادگی و محافل دوستانه با سر دادن نوای ملیح و خواندن اشعار پر محتوی باعث خوشحالی و دلگرمی دوستان و آشنایان میشد .

کاک یوسف رسول آبادی در خانواده ای فرهنگ دوست و اهل علم و ادب پا به عرصه ی وجود نهاده و پدر بزرگوارش نیز از معلمین فرزانه و از پیشکسوتان فرهنگی این دیار بود . که در میان مردم شهر پاوه و اطراف دارای شهرت و اعتبار و مورد احترام خاص و عام بود . زیرا نجابت و وقار و دوستی و دلسوزی وی با مردم تاثیر

اخلاقي در عملكرد و رفتار فرزندانش نهاده و از جمله ی آنان میتوان کاک یوسف را بر انگیخت که همه ی اوقات خود را وقف ارتباط و همدردی با دوستان و آشنایان و مردم دیار خود مینمود . وی هم مانند پدر و دیگر برادرانش شغل معلمی را بدینسان انتخاب نمود که بیشتر بتواند به ادب َآداب شعایر دیار و مملکت خود بپردازد .

زمان استخدام ایشان در آموزش و پرورش برمیگردد به چندین سال قبل از انقلاب توده های ایران که او با فعالیت و روشنگری و تلاش شبانه روزی به روشنگری پرداخته و درس آگاهی و احساس مسئولیت را به دانش آموزان و دوستان خود میآموخت . بارها از جانب عوامل نظام ستم شاهی مورد بازخواست قرار گرفت و چندین بار به ساواک احضار شد . و مورد ندمت و سوال و جواب و استنطاق قرار گرفت اما هیچگاه خللی در عزم راسخ این معلم بزرگ ایجاد نگردید . هرگاه بیش از گذشته به بهانه های مختلف جوانان و دانش آموزان تحت تعلیم خود را ارشاد نموده و در قالب مناسبتهای مختلف و اضافه معنای راه مبارزه و شیوه ی برخورد را به آنان میآموخت .

در سالهای آغاز انقلاب ایران و مبارزات همه جانبه ی ملت انقلابی ایران و مردم شریف کردستان ایشان نقش سازنده و بسزای خود را در کنار دوستان و همرزمان خود به جهت پیروزی انقلاب اسلامی ایران بدون مضایقه و هیچ وقفه انجام نمود و در آبان ١٣٥٧ به همراه جمعی از دوستان مبارزش از جانب ساواک دستگیر و به زندان دیزل آباد کرمانشاه بخش سیاسی انتقال یافت . بعد از سپری شدن مدتی از ایام آشنایی وی با زندانیان سیاسی حاضر و همبند سایر شهرهای استان علاقه و عزم راسخ ایشان و دوستانش به ادامه ی مبارزه بیشتر و بیشتر شد و هنگام فشار مردمی به مجبور ساختن رژیم به منظور آزادی زندانیان سیاسی ایشان هم آزاد گردید و در کنار دیگر همراهانش به پاوه بازگشت و مورد استقبال اهالی پاوه و اطراف قرار گرفت . در تمام صحنه های انقلاب همراه مردم و جوانان و پیش کسوتان انقلابی شهر پاوه و استان کرمانشاه همراه و همکار و در راه پیروزی انقلاب شکوهمند ایران در سالهای ٥٧ و ٥٨ از هیچ کوششی فروگذار ننمود و در کنار این احساس انقلاب هیچگاه از فعالیت و تلاش فرهنگی و خدمت به شعر و ادب و هنر کردی دریغ ننمود .

با پشت سر گذاشتن فراز و نشیبهای بسیاری و پیش آمدن انقلاب فرهنگی چون ایشان ضمن تدریس و داشتن شغل معلمی سختی های بسیاری را تحمل نموده بود بعد از پایان یافتن تحصیلات عالی در دبیرستانهای پاوه بتدریس ادبیات و زبان فارسی اشتغال داشت بنده به عنوان دوست و مدیر دبیرستانهای شهدا و معلم با وی همکار

بودم و از نزدیک شاهد دلسوزی و تقبل زحمات و ادای وظایف انسانی وی به دانش آموزان آن زمان بودم که آنموقع با کمبود نیروهای کاری مواجه بودیم اما کاک یوسف حاضر بود از خود مایه نشان داده و دانش آموزان را تشوق و ترغیب مینمود که با موفقیت به تحصیلات خود ادامه داده و بعنوان دوست و همکار دلسوز بنده را راهنمایی و همکاری مینمود .

علاوه بر انجام وظایف در زمینه های درسی به استعدادهای فردی دانش آموزان نیز توجه داشته و بعنوان یک مربی دلسوز و آگاه در زمینه های ادبی ، شعر ، آواز و علاقمند به موسیقی و ورزش ، مربی و یار و یاور آنان بود . بسیاری از دانش آموزان نخبه ی آنموقع و دیگر دوستانشان از نوشتن شعر ، مقاله ، نمایشنامه و روزنامه های دیواری که هر هفته چند روزنامه ی جدید بر در و دیوار مدرسه نصب میشد و با سرپرستی و همراهی و همکاری ایشان با بنده ویرایش و سپس با ارشاد جوانان آن زمان را از رهنمودها و ارشادات دلسوزانه ی خود برخوردار مینمود .

در محافل و جلسات و همایش های تشکیل یافته در جلسات صنفی فرهنگیان همیشه با ادای سخن حق و جرات بخشیدن به عزم پاک و اقتدار فرهنگی حق مطلب را ادا میکرد . در عین حال ایشان از سادگی ظاهر و رفتار دوستانه و صداقت در کلام چنان وانمود میکرد که از نظر سنی ، سواد معلومات و آگاهی از دیگران کم دارد و درصدد بدست آوردن دل آنان بوده و خود را خادم همگان میدانست .

وجه های اخلاقی این مرد وارسته بسیار زیاد است . زمانی که مسئله ی فقر و تهیدستی جمعی از افراد و دانش آموزان پیش میآمد از جمله افراد مؤثر و دلسوزی بود که مدیر مدرسه را یاری مینمود که در جهت ارائه ی طریق و رفع معضل مالی دانش آموزان که مبادا باعث وقفه در ادامه ی تحصیل آنان گردد . با جمع آوری کمکهای مالی و خود نیز تقبل مبالغی چند و تهیه ی فهرست افراد بطور محرمانه و محترمانه بدانها کمک مینمود . با همین رفتار و اخلاق عملی منحصر بفرد مورد علاقه ی تمام دانش آموزان بود . در بسیاری از موارد که از وی خواسته میشد برای دانش آموزان به مناسبتهای خاصی سخنرانی نماید ؛ آغاز سخن خود را همیشه با این شعر زیبای پرویز خانلری و ترجمه ی ماموستا هەژار آغاز مینمود که باعث تحول و تشویق بسیاری از دانش آموزان در ساخته و پرداخته شدن روابط اجتماعی و اخلاقی آنان میشد .

لای هەڵوی بەرزە فڕی بەرزە مژی چوٚن بژی شەرتە نەوەک چەندە بژی

کاک یوسف در دوران عمر مفید خود با دوستان خوب و ادب دوستش با تشکیل انجمن ادبی پاوه بهترین خدمات را به زبان و ادبیات و آداب مردم کردستان و مخصوصا اورامانات نمودند . افراد همفکر او با برخورداری از تفکر عالمانه و آگاهانه توانستند در طی این چند سال شهر پاوه و اورامانات را به بیشتر نقاط ایران بشناسانند .

یاد و خاطره ی کاک یوسف رسول آبادی برای دوستان و همفکران او همیشه زنده و جاوید است ، امید است رهروان راهش موفق و کامیاب باشند ؛ روحش شاد و یادش گرامی باد .

***

چەندە عەکسێ جە
کاک یۆسفی